

Diss.

2224

12

DIPP. 2224;
(12

DISSERTATIO INAUGVRALIS

DE

FILIO VASALLI

SVCCESORE IN FEVDVM

Q V A M

A V C T O R I T A T E

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS

P R O

SVMMIS IN VTROQVE IVRE OBTINENDIS

H O N O R I B V S

P V B L I C E D E F E N D E T

IVSTVS LVDOVICVS BECHTOLDVS

BOEHMER

GOTTINGENSIS

DIE XIV. SEPTEMBR. MDCCLXXIX.

GOTTINGAE

Litteris IOHANN. CHRISTIAN. DIETERICH

ACADEM. TYPOGR.

9d/69/1465

17749 B

Dr. Wolfgang
Herrn Doctor Glin

Band: 1

ersten Band

nten Handelswissenschaft
ung, elegant gebunden.

DISSERTATIO IN AVGVSTIS

D. S.

LIO VASALI

ACCESORE IN FEVDVM

M. A. V. P.

AVCTORITATE

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS

Bayerische
Staatsbibliothek
München

SVMMIS IN VNIVERSITATE OBTINENDIS

HONORARIIS

PUBLICIS DEFENDIT

IVSTVS LVDOLVVS RECHTOLDVS

BOEHMER

GOTTINGENSIS

DIE XIV. SEPTEMBER. MDCCCLXXIX.

GOTTINGAE

LIBRARIJ JOHANN CHRISTIAN DIETRICH

ACADEMIAE

DE

**FILIO VASALLI,
SVCCESORE IN FEVDVM.**

CAPVT I.

**DE IVRIBVS ET OBLIGATIONIBVS FILII EX
SVCCESIONE IN FEVDVM IN
GENERE.**

§. I.

Argumentum Dissertationis.

Propositum mihi est exponere iura, quibus filius vasalli in feudo potitur. Proficiscuntur ea potissimum a iure succedendi filiorum in feudum, cuius naturam et, quae ei iuncta sunt, iura et obligationes priori capite complectar. His cognitis iura, quae ex rebus a patre gestis et contractis ad filium pertinent, prosequar. Ac primum quidem ius filii petendi aut retinendi feudum, quod defunctus pater vltima voluntate alteri reliquit, deinde ius feudum, a patre viuo in

A

alte-

alterum translatum, reuocandi expendam. Atque in hoc explicando seiungam ius persequendi feudum, quod ex delata successione pendet, ab eo, quod viuo patre ad filium pertinet, ac de utroque figillatim dicam.

§. II.

Successio feudalis est singularis.

Inuestiturae, qua feudum constituitur, lex est, ut ab eo, qui primum illud acquisiuit, in eiusdem filios omnesque, qui ab eo ortum ducunt, deriuetur. Est is *successor feudalis*, cui beneficio inuestiturae feudum obuenit; et ipsa translatio feudi ad proximum in inuestitura comprehensum, quae mortuo vasallo contingit, *successio feudalis* appellatur. Confert ea ius in re singulari, simulque iura et obligationes per primam constitutionem cum eo coniuncta ac colligata. Quae vero bona praeterea tenuit vasallus caeteraque eius iura et obligationes distincta ac separata manent a feudo, nec ad feudalem successorem deuoluuntur *a*). Ex quibus illud perspicuum est, successorem feudalem uti titulo singulari, et ipsam *successionem feudalem* existere *singularem* *b*). Quamquam autem conditio successoris feudalis longe abhorreat ab ea, quam habet heres in vniuersum ius defuncti succedens: nihilominus tamen ex eo, quod in iura et obligationes intuitu feudi succedit, *heredis* voce *c*), *eines Erben*, *Lehnserben* in sensu iuris feudalis designatur.

§. III.

a) Alius inde frequenter in feudo est successor atque in allodio I. F. 1. §. 2. II. F. 28. §. 2. 45. 51. §. 4. et in generali alienatione non continetur feudum II. F. 26. §. 17.

b) VENERAND. PARENS in

princip. iur. feud. §. 121. LVDWELL tractat. feudal. tr. de success. feud. c. 1. p. 131. GAILL pract. obseru. L. 2. obs. 154. n. 2.

c) RHETIVS in *Comment. ad ius*

§. III.

*Discrimen successionis feudalis et hereditariae,
et nata inde distinctio feudi hereditarii et
ex pacto et prouidentia.*

Qualis vero sit differentia hereditariae et feudalis successionis, habita et personarum, quae ad feudum vocantur, et modi, quo in eo succeditur, ratione facile intelligitur d). Etenim, quum, suadente primaria feudorum ratione ad feudi successionem non nisi masculi in prima inuestitura comprehensi adspirare possint, arbitrium, quod domino est in herede rei suae scribendo, in feudis prorsus deficit. In modo autem succedendi hoc inter vtramque cernitur discrimen, quod in hereditate titulo vniuersali atque ex defuncti beneuolentia, in feudo singulari titulo, eorumque, qui primum feudum constituerunt, et legis beneficio e) succedatur. Hinc successor in eo legitimus non est, nisi ab eo, qui primus impetrauit inuestituram, ortum habeat f); neque per inuestituram, quae mortuo vasallo fit successor, feudum demum constituitur, sed ius ex prima inuestitura natum confirmatur g). Atque hoc feudum, in quo successio, lege feudali constituta, retinetur, plerumque verbis *ex pacto et prouidentia* distingui solet; sed et

ius feud. com. L. 1. t. 3. verb. heredes eorum n. 10. obseruat nomine heredis omnem successorem intelligi, qui adminiculo defuncti ad successionem utitur, vel per defunctum ad successionem aspirat.

d) VENER. PARENS in Diff. de successione feudali fratrum fratrisque liberorum c. 1. §. 2. et in princ. iur. feud. §. 129. c. a KIRCHBERG discurs. de feudo ex pacto et prouid.

A 2

ab

et de feudo hereditario c. 3. n. 51. f. STIGLIZ D. de iure succedendi agnatorum in feudum alienatum viuo alienatore §. 4.

e) I. F. 1. §. 1. II. F. 11. pr. 23. §. 2.

f) II. F. 31. 50. I. F. 14. §. 1.

g) Inde minori de veteri feudo inuestituram facere permittitur II. F. 3. pr. atque successor feudum retinere dicitur. 1. F. 5. II. F. 36. 45.

ab aliis subinde nouis nominibus notatur, veluti nomine *domestici*, *gentilis*, *filialis*, *familiaris* siue *de familia*, nec non *feudi non hereditarii* *h*). Verum enim vero, quum quae in commodum agentium lege sancita sunt conuertere et immutare iisdem sit integrum, vsu inualuit feudum, *hereditarium* dictum *i*), in quo inter eos, qui a primo acquirente orti sunt, *successio hereditaria legitima adsciscitur* *k*). Approbata hoc pacto successione hereditaria in feudo, non solum his, quibus in rebus hereditariis lex ciuilis nullo facto testamento tribuit succedendi ius, si modo a primo acquirente originem habent *l*), ad illud accedere licet, sed praeterea et id effici potest, vt feudum et hereditas coniungantur, atque vt illud instar rei ad hereditatem pertinentis successorem ad facta defuncti praestanda obstringat. Vtrum vero in feudo hereditario vtrumque sit adoptatum, ex iis, quae inter partes acta sunt, aestimandum est. Quodsi alterutrum tantum placuerit, *hereditarium mixtum*, sin vtrumque, *merum* vocatur. Ad illud momento suo ponderandum, voluntatem in litteris inuestiturae declaratam inquirere oportet, nec solis verbis ambiguus inhaerendum est *m*).

Quo-

h) STRVVII synt. Iur. feud. c. 4. L. 2. qu. I. n. 23. FINCKELTHAVS aph. 12. n. I. BOCERVS de qual. feud. controuers. p. 52.

et differentia feudor. c. 5. n. 23. 24. s. von SCHÜZ colleg. feud. c. 3. p. 41. VVLTEIVS de Feudis L. I. c. 9. n. 103.

i) Feudum hereditarium, cuius mentio facta est in cap. feud. extraord. 78. et 83. nihil aliud est, nisi feudum a superioribus acquisitum, quod non modo ad descendentes defuncti pertinet, sed et praeterea ad alios, qui eiusdem sunt familiae et a primo acquirente originem ducunt. H. PISTOR quaest. iur.

k) Formulas, quibus hereditarium feudum constituitur, exhibent STRVVIVS l. c. n. 4. FINCKELTHAVS feud. controuers. D. 2. c. 19. not. 3. RHETIVS Com. ad I. F. C. L. I. t. 8. n. 35. KIRCHBERG l. c. c. 4. n. 58. sq.

l) Id ipsum desiderat natura feudorum, quae manet in iis, quae expresse mutata non sunt. II. F. 2. §. 3.

m) Relinquenda ac negligenda est opinio Interpretum, qui ex voce *heredis*

Quoad *successionem* quodammodo exaequatum est allodio, in reliquis, haud immutatis, suis regulis metiendum. Quamobrem quicquid attinet ad alienationem eius et quamvis aliam de eo dispositionem, integra in eo seruantur iura feudalia *n*). A mutatione modi enim, quo ius penes alterum est, ad mutationem iuris ipsius recte argumentum non ducitur. Data vero in prima inuestitura alienandi feudum facultate, non hereditarii feudi, sed *alienabilis* vocabulo illud comprehenditur *o*).

A 3

§. IV.

heredis in litteris inuestiturae obuia *successionem* hereditariam in feudum inducunt, licet ipsa distinctio feudi ex pacto et prouidentia et hereditarii reprobanda et reiicienda non videatur. STRVVIVS l. c. n. 2. KIRCHBERG l. c. c. I. n. 31. f. Neque, vti ab ipsis autoribus iuris Longobardici docemur, alia verbo *heredis* subiecta notio est, nisi *masculi* I. F. 13. §. 2. II. F. 34. §. 4. neque, ex eo, quod verbum illud in formula inuestiturae expressum reperiatur, sicut II. F. 17. pr. 23. §. 2. *successionem* feudalem in hereditariam commutatam esse concludere licet. PISTOR l. c. n. 101. H. A ROSENTHAL tract. et synopsis. iur. feud. c. 2. concl. 33. n. 12. STRVVIVS l. c. n. 6. SCHÜZ l. c. p. 42. FINCKELTHAVS l. c. not. b. BOCERVS l. c. c. 5. n. 27. p. 239. GAILL pract. obseru. L. 2. obs. 154. n. 20. KIRCHBERG l. c. c. 4. n. 33. f. LVDWELL tract. feudal. p. 98. et in synopsis iur. feud. c. I. p. 69. Quodsi vero propter verba litterarum inuestiturae ambigitur *heredi-*

tariumne sit feudum an ex pacto et prouidentia, quum illud a recta feudorum natura aberret, pro hoc iudicium ferendum est, donec vel de voluntate constituentium vel de consuetudine contraria constet. II. F. 2. §. 3. PISTOR l. c. n. 76. f. FINCKELTHAVS l. c. not. c. KIRCHBERG l. c. c. 4. n. 177. MYNSINGER singul. obseruat. Cent. 4. obs. 2. n. 5. f. p. 234. BOCERVS l. c. c. 5. n. 36. p. 245. LVDWELL tract. feud. p. 104. SCHÜZ l. c. p. 45. Pro mixto potius, vbi dubium est, feudum habendum esse censet HOMBERGK ZV VACH in Diss. de patre vasallo liberis exheredatione vel inaequali feudi diuisione ne iure Longobardico quidem praeiudicante §. 6.

n) VENER. PARENS cit. Diss. c. I. §. 2. not. c. §. 3. STRVVIVS c. 4. aph. 13. n. 1.

o) Eius generis feudi exemplum proditur II. F. 26. §. 23. 48. pr. VENER. PARENS princ. iur. feud. §. 130. not. b.

§. IV.

Filius in feudo ex pacto et prouidentia est successor feudalisis.

Non alia filiorum est successio, quam quae generatim in feudis ex pacto et prouidentia cognoscitur *p*). Etenim horum succedendi ius ex eodem, quo reliquorum successorum ius, fluit fonte, ex prima scilicet inuestitura *q*), seu ex pactione a primo acquirente cum domino feudi largitore facta, atque adeo successores feudales recte dicuntur. Firmatum ac corroboratum est hoc ius lege feudali, qua non modo omnes descendentes in infinitum ad feudum vocantur *r*), sed etiam ad illud saluum integrumque seruandum omnis in fraudem ac detrimentum eius disponendi facultas adempta ac praecisa est vasallo. Non omnium Interpretum de iure filiorum in feudo exponentium eadem est sententia. Sentiant autem *filium per patrem, mediante eo, ex beneficio eius, et, quod exinde conficiunt, perinde ac heredem uniuersalem in feudum succedere s*). Assertioni has subiiciunt ac supponunt ratio-

p) ROSENTHAL *tr. iur. feud.* T. I. c. 9. m. 2. concl. 71. n. 13. RHETIVS C. ad I. F. C. L. I. t. 8. §. 2. p. 328. n. 6. OBRECHT *tract. feud.* L. 4. c. 9. n. 49. f. HOMBERGK ZV VACH in *Diff. supra not. m.* ad §. 2. laudata §. 10. SCHREITER D. de feloniam per indirectum in crimine laesae maiestatis commissae. §. 13.

q) I. F. 8. pr. 14. §. 1. 19. §. 1. ubi nepotes loco sui patris, ex parte filiorum, in patris vicem succedere dicuntur, quo id modo, eos occupare locum, quem pater, si in vi-

ta esset, habiturus fuisset, significari atque simul illud firmari videtur, filios ad successionem in feudo obtinendam adiumento patris non indigere.

r) I. F. 1. §. 1. et 3. II. F. 23. §. 2. 31. in f.

s) CARPZOVIVS *iurisp. forens. Rom. Saxon. P. II. Const. 48. Def. 9. n. 8. 9. EIVSDEM responsa iuris electoralis L. 6. t. 10. resp. 116. n. 9. f. et t. 2. resp. 15. n. 26. I. G. BAYER de vasallo exheredante §. 6. PISTOR quæst. iur. L. 2. qu. 13. n.*

tiones; filium a patre habere originem, successionem ab hoc in eum deriuari, tum, filium excludere patrum, primo acquirenti licet proximiorum, ac denique feudo propter feloniam amisso nec filium ad illud admitti. Quantum vltima ratio valeat cuiusque sit ponderis infra §. 6. cap. seq. de prima et secunda ratione iam dicendum est. Ex eo, quod filius vitam debeat patri, et per eum occasionem nanciscatur acquirendi iura, non efficitur nec est consequens id, quod concludere volunt, iura per patrem acquiri. In his modo spectandum est fundamentum, quale in successione feudali positum est in pacto maiorum et prouidentia legis, vnde filio, perinde ac patri, feudum delatum ac iure proprio acquisitum est. Et ne in allodio quidem quisquam filiofamilias per patrem acquiri dixerit peculium castrense et quasicastrense a paterno iudicio et arbitrio solutum. Quod porro filius omnes, qui descendunt a primo acquirente, antecedit, ad ordinem succedendi, pertinet, et ex legis dispositione proficiscitur. Idcirco autem, quod quis iure proprio locum alterius subit, neque gratiam ei referre, neque facta eius praestare obstringitur. Nec beneficio patris ideo tribui potest successio filiorum, quod filii potiore prae patruo fruuntur iure, si modo animum aduertat ad veram eius rei rationem. Nam ratio iuris succedendi praecipui filiorum prae patruo, cui quondam vna cum patre delata est successio, continetur tum in repudiatione iuris succedendi ab eo facta sub conditione, cuius euentu, filio superstite, nondum existente, patruus succedendi ius conquiescit ac suspensum manet, tum in pacto diuisionis in commodum

49. STRVVI S. I. F. c. 13. aph. 16. n. 6. ITTER de feud. imp. c. 23. §. 13. ZOESII prael. feudal. c. 14. n. 12. VVLTEIVS de feudis L. I. c. XI, n. 88. p. 766. DE LVDOLF

de introd. iur. primogenit. Part. spec. aph. 6. p. 44. n. 5. FR. A SANDE Com. in Gelriae et Zutphaniae consuetud. feudal. tr. I. t. 3. cap. 2. §. 5. p. 85.

dum fratris eiusque liberorum inito et per inuestituram firmato, tum denique in ipsa dispositione legis, qua ultimo defuncto proximior in successione feudi potior est t).

§. V.

Coniuncta est cum successione filii in feudum successio in allodium.

At in successione filiorum maximi momenti illud est, quod filiis in feudum antiquum successuris adempta sit facultas hereditatem allodiam repudiandi, cautumque sit, ut hereditatem sine beneficio patris repudiare nequeant, sed aut utrumque retinere aut utrumque repudiare teneantur u). Cuius rei initium ex ipsa successionis in feudum origine ducendum videtur x). Quum enim ex prima rei clientelaris constitutione feudum iure successionis ad filios non pertineret, saepe tamen contingeret, ut ex benigna domini voluntate illud in filios, patris heredes, confirmaretur: successione iis tandem a lege concessa inualuisse videtur, filium in feudum successurum ad id ipsum ceu patris heredem adspirare. Quae autem ratio sit, cur solis filiis, non etiam agnatis, adeundae hereditatis necessitas sit imposita, de eo summa est inter interpretes varietas ac dissensio. Pietatem patri a filio debitam illud flagitare multi sentiunt, quum vel ideo, quod esse suum a patre habeat,

t) II. F. 50. ad solos — qui ex illa linea sunt, ex qua iste (defunctus) fuit. Et hoc est quod dicitur ad proximiores pertinere. II. F. 37. pr.

u) II. F. 45. §. 1. 51. §. 4.

x) Ad origines successionis illud quoque refert I. P. LVDEWIG de

obligatione successoris in principatus et clientelas S. R. I. ex facto decessoris c. 6. §. 2. not. c. in Opuscul. L. I. op. 8. Ex iure Romano eius originem repetit HELLFELD in element. iur. feud. c. 7. §. 3. §. 253.

beat, eademque quasi cum eo sit persona, honorem eius tueri strictius teneatur *y*). Alii hanc causam subesse censent, quod filius feudum a patre, eius beneficio, mediante sanguine paterno capiat, ac non nisi tamquam heres patris ad illud admittatur *z*), tum etiam alii, quod filius per viam successionis feudum a patre obtineat, tamquam rem ipsius hereditariam, hanc subiicientes rationem, quod hereditas scindi et pro parte adiri et pro parte repudiari non possit *a*). Nonnulli denique propter infinitam patris in liberos potestatem et filii qualitatem heredis sui et necessarii illud constitutum esse autumant *b*). Quorundam autem iudicio decretum hoc feudale omni iuris analogiae aduersari *c*) atque ratione carere arguitur *d*).

§. VI.

y) ANT. MERENDA *controuers. iur. Vol. 1. lib. 6. cap. 15. n. 15.* SONSBEKIUS *Comment. ad usus feudor. P. 9. n. 161.* ROSENTHAL *tr. iur. feud. c. 7. concl. 21. n. 18.* BERLICH *concl. practicab. P. 2. concl. 56. n. 13.* FINCKELTHAVS *feudal. controuers. D. 6. §. 22. p. 206.*

z) PISTOR *quaest. iur. L. 2. qu. 2. n. 27.* HOTOMANNVS *comment. in libr. feudor. L. 2. t. 45. verbis: ubi vero filium.* CUIACIUS *de feudis L. 4. t. 54.* VVLTEIUS *de feudis L. 1. c. 9. n. 114.* FACHINEVS *controu. iur. T. 2. L. 7. c. 5. p. 9.* BITSCHIVS *comment. in consuet. feudor. L. 2. t. 45. notab. 6. p. 638.* HORNIVS *iurispr. feudal. c. 16. §. 24.* STRVVIUS *synt. iur. feud. c. 9. aph. XI. n. 4.* S. von SCHÜZ *colleg. feud. c. XI. p. 194.*

a) Ant. MONACHVS *de recta feudorum interpretatione c. 8. §. p. 40. §. qui in indaganda vera dispositionis*

II. F. 45. ratione, atque diiudicandis rationibus ab aliis propositis, multum operae posuit. RHETIVS *Comment. in ius feud. com. L. 1. t. 3. verb. heredes eorum n. 15. 16.* CONTIVS *method. de feudis. cap. de success. feudi p. 41.* SAM. de COCCII *in iur. civil. controu. L. 29. t. 2. qu. 6.* KOBIVS *de pecunia mutuaticia tuto collocanda c. 6. §. 70.* MEVIUS *decision. p. 5. dec. 41. not. 2.*

b) FLEISCHER *instit. iur. feud. c. 14. §. 15.* LVDEWIG *de oblig. success. in princip. et client. S. R. I. ex facto decessoris c. 5. §. 4.*

c) C. A. Freyherr von BRAVN *ob der Sohn das Lehn behalten, und die väterliche Erbschaft fahren lassen könne? in SCHOTTII Juristischen Wochenblate B. 1. Jahrg. 4. n. 1. p. 11. 15.*

d) I. P. de LVDEWIG *observat. ad S. STRYKII exam. iur. feud. c. 4. qu. 48.*

§. VI.

Coniunctae successionis ratio.

Non commorabor in singulis his rationibus diiudicandis, quae certe ob naturam successionis feudalis nullius momenti ac ponderis sunt *e*). Vt de ratione istius dispositionis idoneum interponatur iudicium, illud monendum est, nullam eidem subiectam esse *rationem naturalem*, quum neque ex contractu feudali et inuestitura neque ex natura successionis feudalis argumentum erui possit, quamobrem filiis neganda sit facultas allodium absque feudo, diuerso prorsus titulo delato, repudiandi, quae seruata est agnatis eodem, ac liberi, iure ad successionem feudalem vocatis. Est vero ista iuris Longobardici dispositio *iuris* prorsus *positiui*: cuiusmodi iuris rationes arbitrariae esse, et vel a publicis commodis vel ab aequitate seu ab eo, quod fieri conuenit, repeti solent. Ac si quid coniectura assequi licet, ius illud perfectum, quo successor feudalis,

e) A principiis iuris longe aliena est ratio eorum, qui illam dispositionem ex iure Romano adoptatam esse censent, quasi pro parte non possit repudiari hereditas. Quae enim ratione feudum, a maioribus in filium profectum, pro parte hereditatis paternae haberi, vel illud apud Longobardos pro ea habitum esse existimari potest, qui agnatis diserte permittunt repudiato allodio succedere in feudum? Neque autem Romanorum leges filium abstinentem ab hereditate patris, vel ab ea iudicio patris exclusum vti prohibent iuribus, quae aliunde quam ex hereditate et voluntate patris pendunt; quorum numero et feudum

haberi oportet. Proinde sepulchri ius, *L. 6. D. de religios. L. 42. D. ad Scitum Trebel.* actionem sepulchri violati, *L. 10. D. de sepulchro violato.* ius in liberos paternos, *L. 9. pr. D. de iure patronatus. L. 29. D. de operis libert. L. 55. pr. D. ad Scitum Trebel.* fideicommissum a patre filio restituendum *L. 114. §. 15. 16. de legat. 1. L. 69. §. 1. 3. de legat. 2. L. 38. §. 3. de legat. 3.* atque dotem seu donationem propter nuptias a defuncto coniugi superstiti relictam *Nov. 22. c. 20. §. 2.* filii etiam si heredes patris non existant vel hereditate eius se abstineant, nulla ex parte amittunt.

dalis, repudiato allodio, nullo aere alieno defuncti obstringitur, in persona filii, successoris in feudum, pugnare visum est cum aequitate. Atque ut huic conuenienter, saluis principiis iuris feudalis, filius, maximis beneficiis deuinctus, *debita patris* exsoluat, et hunc nomini paterno honorem habeat, constitutum est, ut, nisi simul hereditatem patris allodiam suscipiat, commodum successionis feudalis frui non possit. Quinetiam, si ex *fine iuris positiui* rationem eius inferre licet, finis istius dispositionis, in ipso textu feudali proditus, magnum ad illam confirmandam argumentum affert, quippe qui in eo collocatur, ut filius aes alienum patris soluere obligetur. Hunc finem vnicum ibidem propositum esse, patet ex ipsa constitutionis istius dispositione, quae tota in eo versatur, ut definiat, quatenus filius, successor in feudum, *onera hereditaria*, hoc est, obligationes, quae ad heredem, qua talem, pertinent, suscipere teneatur.

§. VII.

Pertinet textus II. F. 45. speciatim ad feudum ex pacto et prouidentia maiorum, et ideo ad omnia feuda.

Sed haec iuris Longobardici dispositio ad feudum hereditarium adstringenda nonnullis videtur *f*). Verum quae hac dispositione inducitur inter filium et agnatum differentia, nulla cernitur in feudo hereditario, quippe quod sua natura ita comparatum est, ut nullus successor, siue filius sit siue agnatus, repudiata hereditate illud consequi possit. Neque

B 2

quum

f) HVNNIVS tract. feud. c. 10. 34. n. 3. GAILL. pract. obs. L. 2. p. 206. ROSENTHAL tract. iur. obs. 128. n. 19. obs. 154. n. 1. ZASIVS epit. in usus feudor. P. 8. n. 9.

quum feudum hereditarium a communi feudorum ratione omnino defleat, legem de feudis latam ita interpretari licet, vt ad illud, non vero ad feudum ex pacto et prouidentia pertineat. Quamobrem ad feudum ex pacto et prouidentia illam spectare statuendum est g); licet caeteroquin dubium non sit, nec feudum hereditarium filium absque hereditate obtinere posse. Quamquam autem dispositio II. F. 45. ad feudum paternum ad agnatos transitorium pertineat, eidem tamen in feudo nouo, a patre acquisito, locum esse, vix ambigi potest h).

§. VIII.

Exceptus est textu II. F. 45. casus nouae inuestiturae.

Caeterum ipsa dispositio, quae filium, successorem in feudum, simul heredem in allodio esse iubet, viam demonstrat, quam ingressus filius, relicto hoc, illius compos fieri possit,

g) STRVVIVS *synt. iur. feud. c. 9. aph. II. n. 2.* H. PISTOR *quaest. iur. L. 2. qu. 2. n. 10. §.* LVDEWIG *de obligat. successor. in princip. et client. S. R. I. ex facto decessoris c. 5. §. 6. 7. 8.* FINCKELTHAVS *contr. feud. D. 6. §. 22. p. 205.* MERENDA *controu. iur. Vol. 1. L. 6. c. 15. n. 3. §.* FACHINEVS *controu. iur. T. 2. L. 7. c. 6.*

h) de BRAVN *l. not. c. ad §. 4. cit. p. 12. 13.* In alia opinione est G. H. BRVKNER in *D. de dispositione parentum vasallorum inter liberos suos quoad feuda §. 11.* qui regulam, quae II. F. 45. continetur, vbi prae-

ter filios agnati, a primo acquirente descendentes, non adsunt, valere negat. Sed nimium ita et sine ratione haec regula coangustari videtur. Generaliter illa enunciatur II. F. 45. et 51. §. 4. et quidem *priori loco* simul is casus exprimitur, vbi agnati adsunt, atque ad hos, repudiata hereditate, feudum pertinere statuitur. De altero casu, vbi solus superest dominus, cui feudum repudiatum obuenire possit, nihil quidem speciatim cautum est; de eo tamen ex natura repudiationis feudi iudicandum est, cuius is est effectus, vt feudum, deficiente herede feudali, ad dominum reuertatur.

possit, scilicet, vt, vtroque repudiato, cum consensu agnatorum nouam de feudo inuestituram a domino impetrare contendat. Agnatorum consensus exigitur, tum quod feudum a filio repudiatum ad ipsos, tamquam proximiores pertinet, tum quod iis inuitis per nouam inuestituram feudum antiquum in nouum conuerti, ficque eorundem ius in feudum tolli nequit. Quodsi vero filius ea conditione feudum repudiat, vt ipsi rursus tamquam antiquum conferatur, atque dominus eundem iure feudi antiqui inuestit, agnatorum consensus haud requirendus esse videtur, quum et filio hanc conditionem repudiationi addere integrum sit, et, iure agnatorum succedendi saluo manente, nihil eorum intersit, filium feudum habere absque hereditate i). Creditores autem in nouam inuestituram consentire necesse non est k), nec filius legitime iure suo vfusus illis facit iniuriam; quamquam ita eueniat, vt lex, quae consulit iis ac prospicit, in certo casu comoda concessa rursus auferat. Neque est, quod de eo conquerantur creditores, qui, allodio et feudo a filio repudiato, nisi hypotheca in feudo rite iis sit constituta, in idem crediti periculum incurrunt, dum feudum vel ad agnatum vel ad dominum redit, ipsis non nisi hereditate obaerata relicta.

§. IX.

Locus non est dispositioni II. F. 45. ubi feudum et allodium morte patris non simul filio defertur.

Praeterea vt ista iuris Longobardici dispositio in feudo ex pacto et prouidentia maiorum locum habeat, non minus

B 3

here-

i) ROSENTHAL tract. iur. feud. c. 10, concl. 39. n. 14.

k) ROSENTHAL l. 6. concl. 17. n. 6. §. lit. g.

hereditatem paternam, quam successionem in feudum filio post patris mortem delatam esse oportet; idque ipsum ex verbis textus II. F. 45. perspicue apparet. Ex quo aestimari potest, quando illa quidem cesset, et filio, licet heres patris non sit, successio in feudum tamen salva sit *l*). Quodsi ergo I. contingit, ut filio, ad hereditatem patris prorsus non vocato, deferatur successio in feudum, hoc absque illa poterit retinere *m*). Repudiatio enim non intelligitur, nisi, iudice VLPIANO, hereditas in ea causa sit, ut adiri possit *n*): et, ubi de hereditate vel retinenda vel repudianda agitur, eam delatam esse necesse est: PAVLO enim monente, quod quis, si velit, habere non potest, id repudiare non potest *o*). Atque ea est mens legis, quae uti id ipsum diserte requirit in agnato, ut ad eum uniuersa hereditas pertineat, cuius repudiandae arbitrium, salvo feudo, ipsi permittit, ita idem ponit in filio, cui hoc arbitrium negat. Filio igitur per exheredationem *p*), siue iustam siue iniustam, vel per praeteritionem, cui suo iure acquieuit *q*), a paterna hereditate excluso manet ius succedendi in feudum a maioribus delatum. Quae si bona fide geruntur, creditores, patrimonio forsitan postea diminuto, perperam obsistere conantur, quoniam ad hunc casum dispositio iuris feudalis non pertinet, et filius nullo vinculo

l) Causas, quae liberant filium necessitate suscipiendi hereditatem, enumerant DE BRAVN l. c. p. 29. f. BERLICH *concl. pract.* P. 2. *concl.* 56. n. 26. f. SONSBEKIUS *Com. ad vs. feud.* P. 9. n. 165. f. STRUVIUS *synt. iur. feud.* c. 14. *aph.* 30. n. 7. f. ZASIVS *ep. in vs. feud.* P. 8. n. II. f. SCHNEIDWINVS *epit. in vs. feud.* P. 6. cap. de suc. desc. masc. p. 509. f. *m*) ROSENTHAL *tract. iur.* feud. c. 7. *concl.* 20. n. 58. cap. II. *concl.* 6. n. 7. 8. 9. *n*) L. 13. pr. D. de adquir. vel omitt. hered. *o*) L. 174. §. 1. de reg. iur. L. 4. D. de adqr. l. omit. hered. *p*) BOCERVS de iure succed. in feud. cap. ult. qu. I. p. 471. LVDWELL *tract. feud. tr. de success. feud.* c. 3. p. 183. *q*) L. 17. D. de iniusto, rupto, irritato facto testam.

culo ad impugnandum patris testamentum obstringitur, nec in eo, quod iure suo utatur, inuidendum ei est. Sin vero dolo patris eoque animo haec aguntur, ut creditoribus noceatur, ab iisdem, quae fraude gesta sunt, reuocari possunt *r*). Deinde II. saluum filio est ius succedendi in feudum, licet patris heres non sit, si id ei per mortem patris haud deferatur. Patre itaque mortuo, antequam feudum ex prima inuestitura ad eum peruenerit, filius repudiata licet patris hereditate aere alieno exhausta succedere potest in feudum per mortem *au*i deinceps ad ipsum deuolutum, quamuis *au*i simul hereditatem amplecti teneatur *s*). Pariter filius, in cuius commodum pater successionem in feudum repudiavit, aut cui bona fide feudum refutavit *t*), post mortem patris hereditatem eius repudiare potest, salvo feudo iam acquisito. Retinere enim hereditatem filius iubetur, cui ea simul cum feudo a patre obuenit, non vero is, qui alia ratione, quam morte patris feudum nactus est.

§. X.

Nec, ubi creditorum non interest hereditatem a filio retineri, aut filius simul cum patre inuestitus est.

Quum porro III. in utilitatem creditorum constitutum sit, ut filius, patris successor, debito hereditario obstringatur, a quo agnatus liberare se potest hereditatis repudiatione: in omni casu, ubi creditorum nihil interest, filio perinde ac agnato

r) L. 1. D. quae in fraudem creditor. facta sunt.

s) Nepotes enim aequo iure ac filii utuntur. §. 6. I. de hered. quae ab intest. defer. atque filiorum appel-

latione nepotes quoque continentur. L. 84. 201. 220. §. 1. f. D. de verb. signif.

t) TELLERI D. de obligatione filiorum in feudo §. 17.

to aequalem conditionem atque liberum in repudianda adeundaue hereditate seruatum esse iudicium existimandum est. Hinc si hereditas locuples ac referta simul cum feudo filio defertur, hoc contentus lucrum illud relinquere et hereditatem in commodum filiarum repudiare posse videtur *u*). Atque ex eo quoque apparet, filium, paternae hereditati sese immiscentem, feudi successionem praetermittere posse *x*). Quae enim generaliter in textu *II. F. 45.* efferuntur verba, *aut utrumque retineat, aut utrumque repudiet, et, quod alterum sine altero retineri non possit*, ad eum casum, vbi filius, repudiato alodio, feudum retinere cupit, pertinere videntur. Neque etiam ius feudale definit modum hereditatem acquirendi, nec feudum ex pacto et prouidentia pro parte hereditatis haberi potest, vt nullo modo ab hoc diuelli possit. Denique *IV.* nec ad eum casum referri potest dispositio *II. F. 45.* quo filius simul cum patre inuestitus, seu in simultaneam inuestituram cum eo receptus est, sed, quum iam vi propriae inuestiturae in feudum succedat, facultas hereditatem retento feudo repudiandi ei attribuenda *y*).

§. XI.

Per dispositionem II. F. 45. successio filii in feudum non immutata est in hereditariam.

Sed hac ipsa feudi et hereditatis in filio coniunctione haud exaequata est vtraque successio, feudalis et hereditaria,

u) SONSBEKIVS *com. ad vs. vs. feud. P. 9. n. 15.* SONSBEKIVS *feud. P. 9. n. 165.* BERLICH *concl. l. c. IACOBINVS DES. GEORGIO pract. P. 2. concl. 56. n. 26.* tract. de feudis p. 118. n. 3.
x) ROSENTHAL *tract. iur. feud. c. 7. concl. 21. n. 15.* ZASIVS *ep. in y*) de BRAVN *l. c. p. 31.* STRV-
 VIUS

ria, nec vtriusque discrimen sublatum 2). Quod filius et heres et successor feudalis esse debeat, non pertinet ad naturam ipsius successionis, sed ad personam, quae succedit. Neque ex ipsa lege, nec ex natura istius coniunctionis, nec ex iuris analogia argumentum duci potest, quo successionem feudalem conuersam et immutatam esse in hereditariam confirmetur. Iure Longobardico filii per inuestituram maiorum ad successionem vocantur a), ac ne vllum quidem successionis hereditariae in feudis vestigium exstat. Multo minus natura huius coniunctionis, qua vna existit in filio successio feudalis et hereditaria, impedit, ne vtriusque, diuerso prorsus titulo delatae, ratio distincta ac separata permaneat. Diuersa enim iura propterea, quod in eadem persona, diuerso iure eadem tenente, consociata sunt, nulla ex parte immutantur: neque coniunctioni feudi et allodii in filiis maior ac in agnatis vis et effectus tribui potest. Denique id ipsum, quod iura, quae aliunde, quam ex defuncti voluntate proficiscuntur, dum per mortem eius simul cum hereditate obueniunt, haud mutantur atque debilitentur, a iuris communis regulis nequaquam alienum est b).

§. XII.

VIVS synt. iur. feud. c. 14. aph. 30. n. 11. I. G. BAVER de vasallo exheredante §. ult.

2) **PISTOR quaest. iur. L. 2. qu. 2. n. 33. §. LVDEWIG de oblig. success. in princip. et client. S. R. I. ex facto decessoris c. f. §. 7. not. n. ROSENTHAL tr. iur. feud. c. 9. m. 2. concl. 72. n. 5. BETSIVS de stat. pact. et cons. fam. illustr. c. 9. §. 45. p. 400. TELLER D. de obligatione filiorum in feudo §. 6. HOMBERGK ZV VACH in epistola gratulatoria**

adiuncta Diff. sub eius praesidio a **L. CH. LAPPE** habita: de patre vasallo liberis exheredatione vel inaequali diuisione ne iure Long. quidem praeiudicante. Successionem filiorum in feudum cum successione in allodium confusam, sicque vtramque hereditariam esse censet **I. G. BAVER** in Diff. de vasallo exheredante §. 4. §. et in Diff. de primogenitura sine consensu principis ordinata §. 24.

a) **I. F. 14. §. 1.**

b) Ita in **L. 8. C. ad leg. Falcid.**

C

vbi

§. XII.

Filius heres aes alienum patris ex fructibus feudi soluere tenetur.

Vis coniunctae successionis feudalis et hereditariae ex natura vtriusque propria aestimanda est, atque ita vtraque amplectenda, ut his, quae sunt iura successionis hereditariae, locus relinquatur in iis rebus, quae in bonis hereditariis et allodialibus habentur, quae vero sunt successionis feudalis, in feudo ex pacto et prouidentia ad filium deuoluto seruentur, vtriusque vero rationes haud confundantur. Per susceptam hereditatem filius eiusdem potestatis ac iuris esse censetur, cuius defunctus fuit *c)*, et pro ea parte, qua patris heres est, factum eius ex bonis, quae ad hereditatem eius pertinent *d)*, nec non ex bonis propriis *e)* praestare, conuentis eius stare, fidemque liberare, et eatenus quae ab eo gesta sunt consensu suo firmare tenetur *f)*. Iam vero quum fructus feudi, qui filio post mortem patris obueniunt, ad bona ipsius propria pertineant, ex iis quoque filius heres factum defuncti debet praestare ac debita paterna soluere. At ipsum feudum ex pacto et prouidentia neque est pars hereditatis, neque ad bona ipsius heredis propria pertinet, sed penes filium est eadem lege restitutionis, qua penes patrem fuit; quamobrem nec filius heres facta patris, quae ad ipsum feudum eiusue substantiam spectant, praestare obligatur. Atque haec quoque est mens iuris Longobar-

vbi heres fideicommissarius a fiduciario heres scriptus est, fideicommissi et hereditatis iura distinguuntur, atque heredem scriptum fideicommissum debitum aeris alieni loco deducere, et in residuo legis Falcidiae beneficio uti posse constituitur.

c) L. 59. de reg. iur.

d) L. 149. de reg. iur. L. 7. C. de bonis autor. iud. possid. L. 10. C. de solutionib. L. 15. C. de donat.

e) L. 14. C. de rei vindicat. L. 14. C. de euict. L. 24. C. de donat.

f) L. 7. C. de liberali causa.

gobardici II. F. 45. Agitur ibi primum de agnato, atque de eo statuitur, repudiata defuncti vasalli hereditate nihil *de debito hereditario feudi nomine* soluere eum cogi: ex quo, argumento a contrario ducto, id tantum colligitur, eundem, adita defuncti hereditate debitis hereditariis obstrictum teneri. Deinde habita et filii ratione, in proposito casu excepto, quo filius, repudiata patris hereditate, nouam feudi inuestituram a domino impetrat, ipsi *nullum onus hereditarium imminere* traditur. Quod in agnato *debitum hereditarium* dicitur, idem in filio vocatur *onus hereditarium*; atque hoc vterque tamquam heres seu successor vniuersalis sustinere debet. Id vero ad alia bona non pertinet, quam ad hereditaria vel ad bona heredis propria, in quibus heres factus tacite se ad ea obstringit, quibus defunctus obligatus erat; quorum numero quidem fructus feudi haberi possunt, non vero ipsum feudum g); quippe quod nec patris nec filii dispositioni ita subest, vt debitis hereditariis obnoxium effici queat.

§. XIII.

Ab hoc onere beneficio inuentarii se liberare nequit.

Sed quum id heredi iure ciuili sit datum, vt confecto inuentario hereditatem absque periculo rerum suarum habeat, de eo ambigitur, num filius successor feudalis et heres simul, adhibito beneficio inuentarii, vltra id, quod hereditario iure ad eum peruenit, creditoribus patris teneatur. Qua in re duo omnino separanda sunt momenta, quorum vnum pertinet ad
C 2 ipsum

g) Hoc argumentum exposuit IL-
LVSTR. DE NETTELBLADT de *ius iurum ad facta ultimi defuncti licet eius heres sit praestanda non obligato. c. 3. §. 2. §. 5.*
successore ex pacto et prouidentia ma-

ipsum beneficium inuentarii, alterum ad iustam eiusdem applicationem. Quoad prius, beneficium inuentarii, cuique heredi proditum, filio vasallo quoque in hereditate ex lege ad eunda tribuendum est. Ius Longobardicum enim filio tantum praescribit, ut hereditatem simul cum feudo suscipiat, modum vero, quo eam adire oporteat, non definit. Quae causa, quum allodialis sit, ex iure communi diiudicanda, idque eo magis, quod ea de re nihil huic aduersum cautum est iure feudali. Quod vero attinet ad huius beneficii applicationem, praetermitto eos effectus istius beneficii, de quibus vix controuersia oriri potest, ac de eo in primis effectu disputo, qui continetur praestatione factorum patris debitorumque paternorum solutione, secundum vires hereditatis facienda. Is autem effectus eatenus recte in filium vasallum, hereditatem patris cum beneficio inuentarii adeuntem, transfertur, quoad conuenit sententiae iuris Longobardici, ex qua videlicet filius facta patris tam ex bonis, quae ad hereditatem pertinent, quam ex fructibus feudi praestare obligatur. Fructus feudi, habita eorum ratione in computanda sorte, aestimationem feudi efficiunt, ac proinde menti iuris Longobardici consentaneum est, filium teneri ad debita paterna exsoluenda secundum vires hereditatis et feudi, quoad aestimationem spectati. Ne vero illud onus hereditarium, quod vtriusque aestimationem exsuperat, filio heredi immineat, beneficium inuentarii impedit *h)*; quo tamen neglecto debitis paternis in solidum obstringitur *i)*. At non ea vis huic beneficio tribui potest, ut filium vasalli patris heredem a solutione debitorum paternorum, quae superant hereditatem, liberet, utque fructuum feudi nomine nihil

h) VENER. PARENS princip. iur. feud. §. 313. I. H. BAVER de vasallo exheredante §. 7. MEVII discussio leuaminum inopiae debitorum c. 7. p.

487. n. 194. STRVVIVS synt. iur. feud. c. 14. aph. 30. n. 4.

i) L. ult. §. 12. C. de iure deliber.

hil de debito haereditario soluere cogantur *k*). Hac quidem ratione iuris Longobardici dispositio prorsus euerteretur. Repudiare enim hereditatem retento feudo, quod filio negatum est, si effectus spectatur, vnum idemque est atque eam adire et creditoribus paternis non nisi secundum vires hereditatis satisfacere *l*). Caeterum agnatus in feudum successor, cui simul hereditatem defuncti sub beneficio inuentarii adire visum est, ultra vires hereditatis non tenetur, quum in eo cesset ista dispositio iuris Longobardici, qua vsus huius beneficii in filio circumscribitur.

§. XIV.

Effectus repudiationis utriusque et feudi et allodii a filio factae.

Tandem feudo aequae atque allodio propter magnum ac graue aes alienum patris a filio repudiato, ex fructibus feudi repudiati nihil creditoribus debetur. Quum enim ob ipsam feudi repudiationem a filio factam illud ex dispositione iuris feudalis ad agnatos *m*), vel his deficientibus ad dominum pertineat, consequens est, vt et fructus feudi iisdem debeantur.

C 3

Ne-

k) Ita sentiunt FINKELTHAVS *de iure succed. in feud. cap. ult. qu. feud. controu. D. 6. §. 22. p. 207.* ROSENTHAL *tract. iur. feud. c. 9. m. 2. concl. 71.* HAMELIUS *tract. iur. feud. cap. 4. concl. 3. n. 39. §. LVDWELL tract. feud. tr. de success. feud. c. 1. p. 142.* GAILL *pract. obs. L. 2. obs. 154. n. 16.*

l) PISTOR *quaest. iur. L. 2. qu. 2. n. 45. 46.* STRUVIUS *l. c. n. 3.* BERLICH *concl. pract. P. 2. concl. 55. n. 9.* SONSBEKIVS *Com. ad vs. feud. P. 9. n. 169.* BOCERVS

de iure succed. in feud. cap. ult. qu. 2. p. 475. §. BETSIUS de stat. pact. et cons. fam. illust. c. 9. §. 48. p. 406. Atque ita in causa filii in feudum gentilitium succedentis, et, vt a debito hereditario vires allodii superante se liberaret, ad beneficium inuentarii prouocantis iudicatum esse refert Io. Vlr. de CRAMER *obs. iur. uniu. T. 1, obs. 280. p. 630.*

m) II. F. 45. §. 1. quo repudiato, ad agnatos pertinebit.

Neque ratio intelligitur, ex qua creditores post patris debitoris mortem ex fructibus feudi, quod morte ipsius in bonis eius esse desinit, aeris alieni solutionem exigere possint. Etenim feudo ad filium non deuoluto, nullum ius creditoribus in fructibus feudi lege relictum est, nec ad eos ius aliquod in ipsum feudum pertinet, propter quod, ut ex fructibus feudi ipsis satisfiat, petere possint. Dispositio igitur, quae II. F. 45. continetur, eatenus quidem commodis creditorum fauet, quoad filio adimit facultatem succedendi in feudum repudiata hereditate, non vero quatenus, repudiato et feudo et allodio, feudum, ideoque et fructus feudi, ad agnatos pertinere constituit; quamobrem nec ratio, quod in commodum creditorum illa proposita sit, vllius in hac re ponderis ac momenti est *n*). Neque vero filius, qui facultate per repudiationem vtriusque liberandi se ab onere hereditario utitur, quum lege ipsi seruata sit, quidquam in fraudem creditorum facit *o*). Praeterea ex natura repudiationis vtriusque, feudi et allodii, illud quoque perspicitur, pertinere eam tantum ad ius praesens in feudum succedendi per mortem patris delatum, nec in ea agi de dimittendo omni iure, ex pacto primi acquirentis quaesito. Quodsi igitur agnatus, ad quem feudum a filio repudiatum peruenit, sine herede decesserit, ad filium repudiantem ceu proximum agnatum illud reuertitur. Salua enim manet causa, ex qua futurum succedendi ius nascitur, quippe quae in prima inuestitura posita est; non autem ex eo, quod ad agnatum feudum

n) Tenenda haec sunt aduersus *Aug. de LEYSER*, qui in *obseru. et annot. in WISMANNI Diss. de feudis Brunsvicensibus et Luneburgicis* §. 39. existimat, ex feudi a filio repudiati et ad agnatos vel dominum deuoluti fructibus satisfaciendum es-

se creditoribus, donec repudians eiusue descendentes superstites sint.

o) Id, quod in simili argumento docuit *Vir illustris Gust. Bernh. BECMANNVS* in *Diss. de debitore obaerato in praeiudicium creditorum non acquirente*. §. 21.

dum antiquum repudiatum peruenit, idcirco in nouum illud immutatur *p*). Similis est ista repudiatio illi, quae occurrit in diuisione; qua feudum, saluo reliquorum succedendi iure *q*), vni ex confortibus obuenit. Agnato itaque, ad quem feudum peruenit, mortuo, quum repudians eiusdemque filii in vita sunt, illud domino apertum dici nequit. Nam quoad ex his, qui prima inuestitura ad feudum vocantur, quis superest, ad dominum feudum non reuertitur, nisi tale quid a vasallo sit commissum, quo feudi priuationem meruerit. At neque repudiatio feudi et allodii pro feloniam, neque exclusio a successione, quae illam insequitur, pro poena haberi potest.

§. XV.

Auctoritas textus II. F. 45. hodierna.

Exposui iuris Longobardici de filio necessario in allodio herede sententiam. In moribus antiquis Germanorum nullum apparet vestigium necessitatis simul cum feudo hereditatem suscipiendi filio impositae, sed filio aequae atque agnato facultas feudum repudiata hereditate retinendi iure Germanico relicta est *r*). Iure Longobardico vero per Germaniam tamquam communi recepto, ista quoque dispositio, quae filium ad feudum adspirantem hereditatem adire iubet, in vsum deducta est

p) II. F. 14. 49.

q) II. F. 50.

r) Ius Saxon. prouinc. L. 2. art. 21. vbi filii, licet hereditatem patris non adierit, in feudum eius succedentis mentio fit. LVDEWIG de oblig. success. in principat. et client. S. R. I. ex facto decessoris cap. 6. §. 2. not. a. KOBIVS de pecunia mutuaticia tuto collocanda c. 6. §. 71.

B. AVVS consult. et decis. iur. P. 2. resp. 87. q. II. n. 39. f. Nullam quoque fuisse apud veteres Germanos filii obligationem ad facta patris in feudo praestanda apparet ex I. Sax. prou. L. 1. art. 9. 52. I. feud. Sax. c. 35. c. 70. §. 4. ex edit. Senckenberg. SCHILTER com. ad ius feud. Alem. c. 64. §. 5. f. c. 98. §. 4.

est s); eaque multis constitutionibus particularibus prouinciarum Germaniae repetita ac confirmata est t). Verum ut moribus Germanorum antiquis vis legis in foro tribuatur, eosdem vel speciali lege vel consuetudine seruatos esse ac retentos constare necesse est u). Praeeunte igitur iure Longobardico filius nec hodie repudiata hereditate feudum retinere potest, nisi aut consuetudine speciali aut lege haec facultas ei sit data x). Nec aliud obtinet in feudis imperi y), quum in iisdem

s) Praeiudicia Germaniae Tribunalium et Collegiorum iuridicorum, quae euincunt vsum II. F. 45. collegerunt W. A. SCHÖPFF in Diff. de proedria iuris feudalis Longobardici prae iure Alemannico, praecipue in obligatione filii successoris feudalis ad soluendum aes alienum conspicua §. 30. f. I. F. WESEL in Diff. an maioribus hodiernis et ex consuetudine inueterata vasallus sine dom. dir. ac agnat. consensu quasdam feudi particulas subditis suis in emphyteusim concedere valeat, ut nec successores feudales descendentes vel collaterales illos vindicare queant? Ex eadem sententia ius dicere Cameram Imperii, nec non Iudicium Imp. aul. docet DE CRAMER obs. iur. uniu. T. I. obs. 422. cf. etiam STVCKII consilia cons. 26. n. 89. p. 897. et n. 311. p. 915.

t) Iura prouincialia de hoc argumento collegit LVDEWIG l. c. c. 6. §. 4. not. m. De iure Saxonico Electorali vid. Churf. Aug. Torganisch. Ausschreiben de a. 1583. §. welcher-gestalt die Agnaten. verb. da aber ein Vater. in LVNIGII corp. iur. feud. Germ. T. 2. p. 609. inf. CARP-

ZOVII iurisprud. forens. Rom. Sax. P. 2. const. 47. def. 5. KOBII tr. cit. §. 76. Idem ius obseruari in Saxonia Ducali ostendit KOBIVS l. c. §. 77. quamquam dissentiat CARPZOVIVS l. c. def. 4. Vsum textus II. F. 45. in terris Mecklenburgicis docet TORNIOVIVS in tr. de feudis Mecklenburgicis c. 3. f. 5. §. 1. p. 596. in feudis Pomeraniae ENGELBRECHT introd. in notitiam iur. feudor. Pomeraniae Suecicae c. 6. §. 8. p. 73. et in terris Brunsvico Luneburgicis Es. PVFENDORFIVS introd. in processum civilem Electoratus Brunsvico Luneburgici P. 3. c. 22. §. 29. Aug. LEYSER de feudis Brunsvicensibus et Luneburgicis c. 2. f. 2. n. 31. Testimonia publica curiarum feudalium ea de re exhibent LVNIG corp. iur. feud. Germ. T. 2. p. 1367. n. 13. p. 1371. n. 51. STRVIVS synt. iur. feud. c. 14. aph. 30. n. 2. p. 542.

u) SCHÖPFF l. c. CRAMER l. c. T. I. obs. 422.

x) PARENS VENER. princ. iur. feud. §. 140.

y) ITTER de feudis imperii c. 18. §. 9.

iisdem ius Longobardicum tamquam ius commune receptum sit, nec adsint constitutiones imperii isti dispositioni repugnantes aduersantesue. Continenda tamen est obligatio filii, heredis et successoris feudalis, iis finibus, qui legibus constituti sunt, nec ex Interpretum opinionibus ad ea facta patris, quae ad feudum spectant, transferenda (§. 10.).

§. XVI.

An expediat tollere dispositionem II. F. 45.

Sed utrum *dispositio iuris feudalis*, qua filii non nisi suscepta hereditate ad successionem in feudum admittuntur, *hodie quoque seruanda* sit, an vero *abroganda*, in deliberationem nonnunquam incidit; atque de hoc problemate ante aliquot annos actum est inter ordines prouinciales Marchiae Brandenburgicae. Etenim non sine probabili ratione illud dici potest, reipublicae vel maxime expedire atque conducere, eos saluos esse florentesque, qui plurimum in ea valent, ordines scilicet prouinciales. Quum vero illa onus aeris alieni subeundi necessitate id efficiatur, ut possessiones, quae ad splendorem et dignitatem familiae seruandam augendamque plurimum conferunt, in periculum sequestrationis vel alienationis saepe vocentur: ea ipsa rationem continere videtur, quamobrem lex illa exterminanda sit atque e republica tollenda. Sed ex altera parte non minus perpendendum est, interesse ipsorum vasallorum honorisque familiae, seruari illam legem, qua sublata

§. 9. p. 816. HORN D. de testamen- ne §. 47. HELLFELD elem. iur. feud.
taria patris circa feudum dispositio- c. 7. §. 3. §. 257.

lata fides illorum, quum sine periculo haberi nequeat, minueretur et labefactaretur, atque euenire facile posset, vt ne amplissimorum quidem praediorum possessio ipsis in commoda publica quicquam audere contendentibus profutura sit. Deinde publicae vtilitatis interest, non negligi causam creditorum, qui ob iustam solutionis spem, fidem debitori habuerunt. Atque haec ratio ad vniuersos spectat et ad communem salutem; ratio vero a conseruanda familiae dignitate repetita, ad singulos pertinet, eosdemque, quos prouidere et praecauere oportet, ne in posterorum detrimentum aes alienum contrahant. Quae quum ita sint, praeualuerunt adhuc rationes eorum, qui istam dispositionem seruandam esse censuerunt, nihilque ea in re immutatum est.

CAPVT II.
DE
**IVRE FILII SVCCCESSORIS IN FEVDVM, FACTO
DE EO A PATRE TESTAMENTO.**

§. I.

*Iure Longob. nulla est patri vasallo de feudo
testandi potestas.*

Exposita filiorum in feudum successionem, quoad ex lege proficiscitur, progredior ad ea, quae pertinent ad patris eam immutandi impediendive potestatem. Primum quidem de testamento patris de feudo, ac deinde de quavis alia dispositione et conuentione, qua illud a patre in alterum translatum est, dicere instituiam. Supremum de feudo iudicium a vasallo proponi, leges Longobardicae generaliter vetant *a*). Ne autem ordinatio patris ad filiorum ius in feudo imminuendum vel tollendum quidquam valeat speciatim sancitur initio *tituli octavi libri primi feudorum*. Titulus hic inscribitur *de successione feudi*. Qualiter filii in feudum succedant, principio exponitur; et antecedenti orationi apta et connexa sunt, quae adiiciuntur verba, *nulla ordinatione defuncti in feudo manente vel valente*. Quae si contendantur, hanc veram legis sententiam esse intelligitur, vt quae filiis le-

D 2

ge

a) II. F. 9. §. 1. 55. pr.

ge data est successio nulla patris vltima voluntate possit infringi ac labefactari *b*), sed vt quaeuis supremae voluntatis dispositio sit nulla atque pro non scripta et perinde habeatur, ac si inserta testamento non fuerit. Scripta est haec lex generaliter, atque cum verba tum ratio eius tam late patent, vt ad omnem vltimam de feudo voluntatem, quauis licet ratione propositam, pertineat. Ipsa verba per se et vi sua omne genus ordinationis defuncti comprehendunt, maxime si ad ea, quae proxime antecedunt, referuntur. Continentur his duo momenta, vnum, *filios solos exclusis filiabus succedere*, alterum, *eisdem aequaliter succedere*. Ad vtrumque verba iisdem subiecta accommodanda sunt. Quae quum ad prius referuntur, ordinationem defuncti non eo valere, vt ei obueniat feudum, ad quem ex prima inuestitura id non pertinet *c*), quum ad posterius, ne id quidem ea effici posse, vt inter eos, quos prima complectitur inuestitura, successio mutetur, perspicitur; atque sic generalis illa relinquitur norma, nullam valere defuncti de feudo ordinationem.

§. II.

b) Quum de successione feudi per ordinationem defuncti immutanda hoc loco quaeratur, probabili ratione ad eam ordinationem, quae mortis causa fit, referri videtur. BOCCERVS *de iure succedendi in feud.* c. 1. qu. 1. p. 7. Illo etiam assignationem feudi inter viuos factam comprehendendi censet BITSCHIVS *com. in consuet. feud. ad princ. tit. 8. Lib. 1. p. 112.* De donationibus mortis causa, quae ex sententia Leg. 4. in

f. C. de donat. causa mortis. eosdem fortiuntur effectus, quos vltimae habent liberalitates, neque quacunque ex parte abfimiles iis intelliguntur, idem quod de vltima voluntate iudicium ferendum est.

c) Ad illud modo locum hunc refert I. GOD. BAVER *Diff. de primogenitura sine consensu principis ordinata* §. 32. et in *Diff. de vasallo exheredante* §. 2.

§. II.

Prohibitae dispositionis testamentariae de feudo ratio.

Non minus rationes, quibus haec iuris Longobardici dispositio inniti videtur, eam non contrahendam et in angustum deducendam esse conuincunt. Cognoscuntur cum ex iure succedendi in feudum, ad filios ex legis et primae inuestiturae beneficio pertinente, eoque a iudicio patris soluto, (*cap. 1. §. 4*) tum etiam ex definita ac circumscripta vasalli potestate. Id ipsum autem, quod quis post mortem sua ordinatione certae rei conditionem ac possessorem praefinire possit, maximum est facultatis libere de ea disponendi argumentum qualis non cadit in feudum, ceu in rem, quam vasallus ea lege et pacto tenet, ut eam iis, qui idem ius, quod ipse in ea habent, integram relinquat. Etenim aliorum in re certa ius, quae ab altero possidetur, intelligi non potest absque huius obligatione ad saluam illam et incolumem seruandam eamque restituendam: *quia, ut verbis IUSTINIANI utar, satis absurdum est, et irrationabile, rem quam in suis bonis pure non possidet, eam ad alios posse transferre, et alienam spem decipere d*). Iam vero vis atque firmitas negotii alicuius, iuris transferendi causa suscepti, a facultate agendi eius, qui illud gessit et hoc transferre cupiit, maxime pendet, qua deficiente nihil actum esse nihilque translatum existimandum est *e*). Neque etiam ius, quod morte durare desinit, per dispositionem, cuius ante mortem eius, qui illo utitur, nulla est vis, in alterum transferri potest.

D 3

§. III.

d) L. 3. §. 3. C. commun. de legat. et fideic.

e) L. 20. pr. D. de acq. rer. dom.

§. III.

Aditio hereditatis paternae non impedit filium in persequendo feudo, de quo ordinatio a patre facta est.

Sed his non congruere nec cum iis constare illud, quod II. F. 45. et 51. §. 4. cautum est, atque ex harum legum sententia filium, *necessarium patris heredem*, ultimam eius voluntatem sequi oportere, nonnulli statuunt f). Quocirca tenendum est illud discrimen, quod est inter obligationem heredis ad seruandam defuncti voluntatem atque eam, quae pertinet ad satisfaciendum promissis defuncti rebusque ab eo contractis. Haec, quum spectat ad obligationem defuncti, cuius personam sustinet heres g), eatenus implenda est, quoad respicit ad bona tum defuncti, tum heredis propria (cap. 1. §. 12. et cap. seq. §. IV.) illa ab herede, dum hereditatem adit h), quoad defuncti voluntas legibus est consentanea i), contrahitur. Quae igitur regula heredem cogit ut voluntati defuncti obsequatur, ad ea, quae ex huius iudicio pendent, modo

f) RHETIVS Com. in ius feud. com. L. 1. t. 8. v. nulla ordinatione. n. 3. STRUVIVS synt. iur. feud. c. 9. aph. 12. n. 6. 7. 8. LVDOLF de introd. iur. primog. P. spec. aph. 7. n. 6. PVFENDORF obs. iur. uniu. T. 1. obs. 189. WERNHER sel. obs. for. T. 1. P. 2. obs. 451. T. II. P. 7. obs. 231.

g) L. 37. 38. D. de adqr. vel omit. hered..

h) §. 5. I. de oblig. quae quasi ex contr. nascuntur. L. 5. §. 2. D. de ob-

lig. et act. L. 3. §. 3. D. quib. ex caus. in possess. eatur.

i) Quocirca IVSTINIANVS Nou. 22. cap. 20. §. 2. in f. sanxit, ne praemium ex lege descendens in filios ulla adiectione turbetur nec minuatur, atque ultimam voluntatem tum demum obseruandam esse iussit, si quod praecipitur legitimum sit, aut si non illud aliqua lex prohibeat, Nou. 1. cap. 1. pr. Nemo enim, POMPO- NIO auctore, potest in testamento suo cauere, ne leges in eo locum habeant, L. 55. D. de legat. 1. L. 112. §. 3. eod.

modo attinet, nec tam late manat, ut in iis quoque rebus, quae ex lege liberis debentur, patris arbitrium admittat. Id ipsum singulis, quae legibus prodita sunt, exemplis demonstratur. Ita enim ultimam voluntatem, qua pater a filio hereditatem restitui iussit *k*), vel qua plus nouercae reliquit, quam ad vnumquemque liberorum prioris matrimonii peruenit *l*), vel eam denique, qua aut nihil aut minus legitima portione relictum, aut onus siue grauamen aliquod huic impositum est *m*), ad modum normamque legibus praescriptam a liberis heredibus reuocari posse in promptu est. Atque ex his argumenta ducere licet ad explicandum ius filii heredis in feudo, ex lege ipsi relinquendo; indeque recte concluditur, filium, patris in allodio heredem, huius voluntate de feudo nequaquam obstrictum teneri. Neque autem apta et accommodata ad hunc locum sunt ea, quae de fideicommissio, hac lege alteri relicto, *ne fundum alienaret, et ut in familia relinqueret*, in legibus scripta sunt. Ex his scilicet colligitur, ultimam de eiusmodi fideicommissio voluntatem, qua in familia id relinquitur, omnino valere *n*), eodem autem per ultimam voluntatem in extraneum collato, heredes fiduciarii heredis illud persequi non posse, si praeter eos alii adsunt de familia, qui illud petant *o*), heredibus tamen in partem vo-

k) L. 6. pr. C. ad Scum Trebel.

l) L. 6. pr. C. de secund. nupt.

m) L. 30. 32. C. de inoffic. testam.

n) Conficitur hoc cum ex L. 114.

§. 17. de legat. 1. ubi, omnibus filiis heredibus institutis ex disparibus partibus, ex minore parte scripti petere non possunt, ut viriles, non hereditarias, partes in fideicommissio habeant, tum ex l. 67. §. 4. de legat. 2. ubi, duobus de familia non aequis

partibus heredibus institutis, atque parte fundi fideicommissarii extero legata, pars illis relicta praelegati instar habetur, ex altera vero parte, extero relicta, qui de familia sunt virilem portionem petunt.

o) L. 114. §. 15. 16. de legat. 1. Cum pater, filio herede instituto, ex quo tres habuerat nepotes, fideicommissit, ne fundum alienaret, et ut in familia relinqueret: et filius de-

catis *p*); sin vero nulli praeter hos de familia supersunt, iisdem fideicommissum petere integrum esse *q*). Quum vero legi, de feudis scriptae, et voluntati eorum, qui feudum constituunt, minime satisfiat, si vni modo ex familia illud relinquatur, atque nulla sit vis ordinationis de feudo; aliquam autem vim habeat ordinatio de fideicommissio ita relicto, vt in familia maneat: vtriusque causa multum inter se distat longeque est diuersa.

§. IV.

scendens, duos heredes instituit, tertium exheredauit, eum fundum extraneo legauit: Diui Seuerus et Antonius rescripserunt, verum esse, non, paruisse voluntati defuncti filium. Sed et si cum duos exheredauit, vnum heredem instituit, fundum extraneo legauit, putat Marcellus, posse exheredatos fideicommissum petere. Exheredatos, non heredes, posse fideicommissum petere affirmatur, quum illis voluntatem patris negligere liceat, atque, dum iidem fundo fideicommissario fruuntur, simul quoque voluntati fideicommittentis satisfactum sit. Verum est enim in familia reliquisse, licet vni reliquisset L. 114. §. 17. de legat. 1. et postquam paritum est voluntati, ceteri conditione deficiunt, L. 67. §. 2. de legat. 2

p) Proinde in L. 67. §. 3. de legat. 2. eiusmodi fideicommissum extraneo relicto, vno de familia herede instituto, peti posse dicitur, ac si nemo de familia heredi (fiduciario) heres exstiteret. Institutus ergo eodem, quo si heres scriptus

non esset vteretur, iure ad fideicommissum venit; id quod declaratur, verbis, quae insequuntur: *Verum is, qui heres scriptus est, ratione doli exceptionis caeteris fideicommissum petentibus facere partem intelligitur: nam quae ratio caeteros admittit, eadem tacitam inducit pensionem i. e. solutionem seu distributionem eius, quod ad omnes pertinet. Hoc sensu pensatio in §. 4. eiusdem legis usurpatur: admissa propter heredes virilium portionum PENSATIONE.*

q) Id, quod colligitur ex sententia legum, quae voluntati fideicommittentis, ne fundus alienetur, et vt in familia relinquatur, parendum esse praecipunt, atque iis de familia, qui heredes instituti sunt a fiduciario herede, ius petendi fundum fideicommissarium, extraneo relicto, tum modo non tribuunt, vbi alii de familia adsunt, qui nullo vinculo impediti illum petere possint, (not. o) simulque tamen, vt heredes illi his, petentibus fideicommissum, partem faciant, constituunt. (not. p.)

§. IV.

*Firmatur hoc argumento textuum II. F. 45. et
51. §. 4.*

Quod ex natura obligationis heredis patet, filium vassalli, patris heredem, eiusdem ordinatione de feudo non obligari, iure quoque Longobardico declaratur. Constituta est hoc iure quoad filium necessitas vtrumque, et feudum et hereditatem, vel amplectendi vel derelinquendi. (*cap. i. §. 5. f.*) Qua ipsa necessitate efficitur, vt filio, ad hereditatem paternam suscipiendam parato, ius quoque sit retinendi feudum, licet ordinatione patris, quae ex iuris feudalis regulis nullius est momenti, alteri relictum sit. Hoc enim ius non potest esse non concessum filio, cui, facto etiam a patre de feudo testamento, ne sine hereditate feudum retineat, praescriptum est. Atque hanc feudi et hereditatis in persona filii coniunctionem ad eum quoque pertinere casum, quo ordinatione de feudo a patre facta est, cum ex eo, quod haec non valeat nec maneat, tum ex eo, quod generaliter illa legibus inducta sit, statuendum est. Neque etiam cit. leges ob finem, qui tantum ad solutionem aeris alieni paterni spectat, neque ob verba, *retinere*, ac *repudiare*, quae in iisdem reperiuntur, ad eum casum, quo feudum iudicio patris filio ademptum non est, adstringendae sunt. Haec enim verba pertinent ad ius succedendi in feudum ex lege delatum, quod nulla ordinatione patris impeditur.

§. V.

Neque magis tenetur filius ordinatione patris de feudo, si hereditate honoratus est amplius, quam illa oneratus.

Atque de hac de filio herede, ad ultimam patris de feudo voluntatem seruandam non obligato, sententia eo minus ambigendum est, si nequidem tantum ex hereditate filio obuenit, quantum in feudi pretio est. Nam quod amplius heres alicui restituere rogatur, quam quod ipse ex testamento cepit, inutiliter relinquitur *r*). Quodsi vero pater, facta de feudo ordinatione, filio praemium, feudi pretium exsuperans, ex hereditate concefferit, faciliorem forsitan ac procliuiorem eum ad quiescendum habebit. At nec illud filio, nihilominus iure suo vti connitenti, quominus neglecta patris voluntate feudum petat, obstare existimo. Etenim ne lex illa Romana, qua testatori data est licentia res heredis *s*), etiam restitutioni subiectas *t*), alteri per ultimam voluntatem relinquendi,

r) §. 1. in f. I. de singul. reb. per fideic. relict.

s) L. 1. §. 17. D. ad Scitum Trebel. L. 13. §. 4. D. de fundo dotali. L. 114. §. 3. de legat. 1. L. 122. §. ult. eod. L. 6. §. 1. de legat. 3. L. 9. C. de fideicommissis. Quarum legum auctoritate patris de feudo ordinationem, modo praeter legitimam aliquid amplius ex hereditate filio relinquatur, valere censent HORNIUS de testamentaria patris circa feudum dispositione §. 40. HEYDENREICH de alienatione feudorum c. 16. §. 1. BETSIUS de pact. stat. con-

suet. fam. illustr. c. 9. §. 50. STRYK de cautel. testam. c. 6. m. 1. §. 4. MO-SER Deutsch. Staats R. T. 16. B. 3. c. 83. §. 17. in f. WERNHER sel. obs. for. T. II. P. 8. obs. 299.

t) L. 67. §. 5. de legat. 2. In hac lege, quum heres fiduciarius, fundo fideicommissario ex sententia fideicommittentis vni ex familia relicto, huius fidei commisit, vt extero fundum restituat, quaeritur num peti possit fideicommissum, et respondet PAPINIANVS, ita demum peti posse, si fundi pretium efficiat. Addit deinde, si talia verba fuissent fidei-com-

quendi, ad feuda transferatur, alia impedit Romanorum lex, qua heres, *a testatore honoratus*, eiusdem voluntati, quae legi alicui aduersatur, obsequi non tenetur. Dum enim constituit IVSTINIANVS, *heredes necessitatem habere, quaecunque testator, et honorans eos, disposuerit, omnimodo ea complere*, adii-
cit, *si, quod praecipitur, legitimum sit, aut si non illud aliqua Lex prohibeat u)*. Ordinationem autem aliquam ad interuerten-
dam filiorum successionem fieri lex feudalis prohibet; sicque voluntas patris quae feudum derelinquere filio praecipit, legitima non est, nec is eam implere vlla necessitate cogitur. Et hac in lege feudali omnes defuncti de feudo ordinationes, qualescunque sint, includuntur. Quum vero leges simpliciter, sine vlla exceptione vel distinctione prohibent imperantue, coniectura augurari licet, quasi haec earum sit mens, vt nullus casus excipiatur neque distinguatur x).

§. VI.

Remouetur argumentum depromptum ex lege feudali, qua feudo ob feloniam amisso filii ad id non admittuntur.

Sed qui, vti quaeuis in damnum liberorum agendi licentiam, ita et hanc ius succedendi in feudum testamento in-

E 2

ter-

commissi: peto ne fundus de familia exeat, heredis (fiduciarii) heredem propter fideicommissum sequens in extraneum collatum, oneratum intelligi: petituris inde ceteris (qui heredes non sunt) ex primo testamento fideicommissum, post mortem videlicet eius qui primo electus est i. e. heredis fiduciarii, quem testator fideicommisso rursus oneravit, cui ta-

men simul aestimationem fundi reliquit. In eo autem continetur ratio decisionis, quae in hac lege reperitur, ei dissimilis, quam *not. o. p. q. ad §. 3. h. c.* proposui.

u) *Nou. 1. cap. 1. pr.*

x) Argumento sunt *L. 8. D. de Publ. in rem act.* et *L. 1. §. 3. D. de aleator.*

teruertendi potestatem patri permittunt, illud quoque vrgent et in eo perstant, lege feudali praecipiente filiis propter feloniam patris feudi iacturam esse faciendam. Quam perperam haec ratio ineatur, ex eo quod interest inter iacturam, quam filius propter delictum patris ferre debet, atque obligationem ad seruandam eius voluntatem, facile perspicitur. Illius causa posita non est in arbitrio et voluntate patris, sed in lege, quae, felonia a patre commissa, nullam esse filiorum successionem constituit. Tribuit lex ista domino ius persequendi ac repetendi feudum, vt hanc iniuriae sibi illatae habeat vindictam, vasallum vero, vt poenam luat, a feudo dimouet. Verum enimvero qua ratione ea, quae in poenam ob delictum constituta sunt, ita possint augeri et amplificari, vt iura singularia, eximia ac nullibi concessa inde explicentur, aut vix aut omnino non potest intelligi. Si vnquam certe in hac causa male adhibetur iuris analogia, vbi et ea, quae quaeruntur, speciali lege comprehensa sunt, et ratio, quae adsciscitur, neque eadem, quae rationi adiungitur, neque ei similis est, sed dispar omnino et diuersa y).

§. VII.

An pater ultima voluntate feudum non aequis partibus inter filios diuidere vel uni ex iis assignare possit?

His generatim expositis, singulas quaestiones, quae tum propter variam de feudo disponendi rationem, tum propter

y) HAMELIUS tract. iur. feud. 242. BOCERVS tract. quaest. de iure succedendi in feud. c. 1. qu. 1. p. 32. et de differentia et qualitat. feudor. c. 5. n. 46. p. 261.

pter diuersam feudorum naturam dubitationem aliquam habent, perstringam. Primum illam attingam quaestionem, sitne patri feudum testamento inaequabiliter inter liberos diuidendi, illudue vni ex iis assignandi potestas 2). Quam bene feudales leges filiorum commodis ac saluti consuluerint et prospexerint et hac in re cernitur, siquidem aequa parte ac conditione feudum iis attribui voluerunt a), atque vel hac mente ne vlla valeat de feudo ordinatio prouiderunt. Feudum quidem diuisione ad vnum peruenire semel atque iterum in feudorum libris legitur b), at hanc non a patris iudicio sed a conuentione filiorum ac communi omnium consensu proficisci in promptu est c). Neque autem ex eo, quod filiis feudum diuidere integrum ac liberum est, sequitur illico patri quoque ius esse feudum in partes distribuendi d); illud pendet a iure ex pacto et prouidentia maiorum filiis omnibus delato, haec ex potestate statuendi ac iudicandi de iure alteri quaesito aestimanda est. Dum autem Romanorum iure utimur, in aliam incurrimus difficultatem. Nam ius exigendi operas ad patroni liberos, licet aequalibus partibus non institutos,

E 3

2) Tractant hanc quaestionem BOCERVS de succed. in feud. c. 1. qu. 1. LVDWELL tract. feud. tr. 2. c. 5. p. 225. CUIACIUS de feudis L. 4. t. 54. in f. p. 242. GAILL. pract. obs. L. 2. obs. 116. n. 9. f. BITSCHIVS Com. in cons. feud. L. 1. t. 8. princ. p. III. DVARENVS Com. in cons. feud. c. 12. n. 17. HOMBERGK ZV VACH de patre vassallo liberis exheredatione vel inaequali feudi diuisione ne iure Long. quidem praeiudicante §. 14. f. In Saxonia Electorali patri vassallo data est potestas testamento vni ex

filiis feudum assignandi. Cf. Mandatum Electorale Saxonicum de renouatione feudi et inuestiturae simultaneae d. d. 30. April. 1764. tit. 1. §. 4. 5.

a) I. F. 1. §. 1. 8. pr.

b) II. F. 26. §. 7. 50. 93. 99.

c) BITSCHIVS l. c. HOTTMANNVS com. in lib. feud. L. 1. t. 8. §. 1. verb. ordin. def. p. 226.

d) Inde tamen, patrem feudum ita diuidere posse, vt ad vnum ex filiis deueniat, colligit SONSBECKIVS in Com. ad vsus feud. P. 13. n. 159.

tutos, aequaliter pertinet *e*), et nihilominus pater vni ex iis illud assignare potest *f*). Verum ab hac de iure patronatus, tamquam iure proprio, disponendi potestate inepte argumentum ducitur ad facultatem de feudo disponendi, quae patri legi feudali adempta est, sicque, ne omnia misceantur ac turbentur, nec vllus huic argumento locus relinquendus est *g*).

§. VIII.

An pater succedendi ordinem mutare possit?

Similis occurrit quaestio, vtrum pater singularem succedendi ordinem, veluti ius primogeniturae, in feuda suo testamento introducere valeat? De qua vt existimetur, minus recte illius introductionis cum feudi venditione fit contentio ac comparatio, atque illius commoda, huius incommoda ostenduntur *h*). Potius, quum singularis succedendi ordo testamento inducatur, haec quaestio conferenda est legibus, quae ad testamentariam de feudo dispositionem attinent, ex quibus locum ei non esse conficitur. Nam dum prior ac potior constituitur conditio eius, qui primo natus est, reliquorum vero succedendi ius in aliud differtur tempus, cuius modo expectatio et exigua illud vnquam attingendi spes iis relinquitur, atque sic in obtinendo iure quo iam vi legis frui possent, alia rursus interponitur mora, violantur leges, quae primam et aequalem esse omnium filiorum causam sanciunt, et ordinatio fit de feudo qualis nulla valere nec manere debet in filiorum detri-

e) L. 7. §. 6. D. de oper. libert.

f) L. 1. pr. D. de assignand. libert.

g) BITSCHIVS l. c. p. 112. BOCERVS l. c. p. 36. In L. 114. §. 17. de legat. 1. dispare fideicommissi

partes admittuntur, quum ex voluntate constituentis illud in familia modo, non etiam aequis partibus relinquendum erat.

h) LVDOLF de introd. iur. primog. Part. spec. aph. 7. n. 11.

detrimentum. Praeterea animaduertendum est filiorum ius in feudum, ex pacto maiorum competens, esse reale, radicatum ac formatum, vti vocari solet, neque in sola succedenti habilitate consistere *i*). Quae res hoc confirmatur argumento, quod feudum ad vasalli heredes in perpetuum pertineat, illud alienandi libertas adempta, atque alienati reuocandi potestas data sit. Verum propter publicam utilitatem, quae in obtinendo familiarum illustrium splendore versatur, patrem summi imperantis auctoritate vnum ex filiis praecipuo iure ornare posse dubium non est *k*).

§. IX.

Vtrum pater per exheredationem filium a feudo excludere possit?

Neque porro vlla ratione attribui potest patri ius per exheredationem filium feudo priuandi *l*). Quae enim lege

IVSTI-

i) LVDOLF I. c. n. 7. et aph. 6. n. 4. Propter hereditariam filiorum in feudum successionem ius primogeniturae, a patre introductum, ab iisdem seruandum esse censet I. G. BAVER *de primogenitura sine consensu principis ordinata* §. 23. f.

k) VENER. PARENS *princ. iur. feud.* §. 149. BRVCKNER *de dispos. parent. vasal. inter liberos suos quoad feuda* §. 18. 19.

l) HOMBERGK ZV VACH *de patre vasallo liberis exheredatione vel inaequali feudi diuisione ne iure Long. quidem praeiudicante* §. 9. 10. BOCERVS *de iure succed. in feud.* c. 1. qu. 3. c. 3. qu. 11. 12. HVNNIVS

tract. feud. cap. 10. p. 203. f. LVDWELL tr. feud. tr. 2. de suc. feud. c. 3. p. 182. f. FINCKELTHAVS contr. feud. D. 6. c. 14. RÜDINGER contr. iur. feud. L. 1. c. 14. n. 5. f. Dissentiunt I. G. BAVER de vasallo exheredante WESENBECIVS tr. de feudis c. 6. n. 9. Exheredatio ne quidem ex sententia iuris Romani prohibet liberos a rebus, quae a patris voluntate haud pendent L. 114. §. 15. de legat. 1. L. 6. in f. D. de collat. nisi ingratos ab his excludendi ius patri speciatim datum est. Nou. 22. c. 20. in f. et c. 21. Auth. Hae res. C. de secund. nupt.

IVSTINIANI patri data est filium a successione ex certis causis excludendi potestas non protrahi potest ad feuda, in quibus omnis defuncti ordinatio lege sublata est. Causae vero, quamobrem vasallus feudum amittere debet, iure Longobardico definitae, non ad patrem respectum habent, sed ad dominum, ut is violatam vindicet fidelitatem. Quas quidem causas non abhorrire a rationibus iuris civilis significatur in *Lib. II. feud. tit. 24. §. 9.* collatis iisdem cum causis, ex quibus liberi exheredantur, matrimonium dissolvitur, atque donationes reuocantur. Ex quo tamen minime efficitur, dominum ex iisdem causis, quibus filii exheredantur, vasallum feudo priuare posse *m)*, et, dato eo, saltem patrem ideo filium a feudo dimouere posse ei consequens non est *n)*. Etiam si igitur filius ex tali causa, ob quam dominus vasallum feudo priuare potest, a patre sit exheredatus, nihilominus ad feudum admittendus est, nisi dominus, a quo et culpae veniam impetrare potest *o)*, in eadem sit voluntate. At, filio ex iusta causa simul a hereditate excluso, illud forsitan obstare et impedire videtur, quod feudum absque hereditate retinere non possit. Verum tantum abest, ut omnino inuertere id liceat, ut potius quotiescunque filius non sua, sed patris voluntate impeditur, quominus hereditatem suscipiat, a feudi successione arcendus non sit. (*cap. I. §. 9.*) Neque vero, quod urget BAVERVUS, *p)* filiorum in feudum successio est hereditaria, sed, ut ante (*cap. I. §. 4. II.*) dictum, ab hac diuersa omnino ac disiuncta est. Caeterum nec silentium patris aut neglecta heredis institutio in testamento filio fraudi esse potest *q)*, quip-

m) FINCKELTHAVS l. c. D. 10. c. 6.

n) HORN de testam. patris circa feud. dispos. §. 33.

o) II. F. 55. §. 3.

p) in cit. Diff. de vasallo exhered. §. 4. f.

q) BOCERVS l. c. c. I. qu. 5. p. 46. f.

quippe hoc propterea rescissum nullius est momenti *r*); eo vero per filii assensum firmato, quae praeter voluntatem patris ad eum pertinent, capere non prohibetur.

§. X.

An pater conditione, relictis a se adiecta, filium adducere possit, ut ordinationem de feudo assensu suo comprobet?

Quodsi pater filium sub conditione, ut factam de feudo ordinationem consensu suo firmet, heredem instituerit, conditioni huic filius inuitus stare non tenetur. Nam hac conditione, si vlla ei esset vis, efficeretur, ut, abstinente se filio a paterna hereditate, ex sententia legis feudalis *II. F. 45.* eandem vero suscipiente, ex voluntate patris feudum capere non possit *s*). Quum autem leges feudales filium, hereditatem patris obeuntem, et feudo frui velint, simulque ne id vlla patris ordinatione ei interuertatur, prouideant: conditione illa, qua filius, etiamsi hereditatem susceperit, nihilominus feudum relinquere obligatur, aperte fraus fit legibus, atque ideo pro inutili et non scripta habenda est *t*). De caetero

r) *L. 1. 17. D. de iniusto, rupto, irritato facto testam.*

s) Legitimam enim accipere et reliquam hereditatem respuere integrum ei non est; heres enim, siue suus sit siue extraneus, aut totam hereditatem adgnosce, aut a tota recedere debet *L. 55. D. de adqr. vel omit. hered.* nec pro parte eam scindendo adire potest *L. 1. D. eod.*

Neque magis iuuatur filius, qui, ut conditionem, heredis institutioni adiectam, effugiat, omissa causa testamenti hereditatem ab intestato possidet; nihilofecius enim conditioni in persona legatarii collatae parere tenetur *L. 8. D. si quis omissa causa testamenti. L. 1. §. 8. eod.*

t) *L. 14. D. de condit. instit.*

tero facta de feudo ordinatione ita legare poterit pater de rebus suis praeter legitimam filio relictis, ut nisi consensum in illam praestet, harum restitutione oneratus esse debeat. Saluum enim ei est eligendi arbitrium, utrum retento feudo amplissimam hereditatem dimittere, an relicto illo hanc seruare velit. Atque ut ampliore hoc lucro fruatur conditioni, a patre scriptae, non inuitus stabit.

§. XI.

Utrum ordinatio patris de fructibus feudi valeat?

Attamen ea patris vasalli ordinatio, quae non attinet ad ipsum feudi ius vel imminuendum vel auferendum, qualis est ordinatio de fructibus feudi, lege feudali, quae nullam valere *de feudo* ordinationem constituit, haud impeditur. Haec enim ordinatio obligat personam heredis, non autem ipsum feudum, nec quod reliquis, inuestitura comprehensis, in eo est, ius attingit. Praeterea fructus feudi non eo, quo feudum, vinculo a vasallo tenentur, sed in plena eiusdem potestate siti sunt, atque is in seruandis distrahendisque illis liberior ac solutior versatur. Ordinatio igitur de certa parte fructuum ex feudo perceptorum ab herede alteri restituenda instar est legati rei heredis propriae. Quum autem testatori res heredis alteri relinquere integrum sit, modo amplius aliquod lucrum ex hereditate heredi assignet ^{u)}, pater quoque, ampliore praemio filio concesso, de fructibus feudi constituere pote-

^{u)} §. 1. I. de singul. reb. per fideic. rel. L. 1. §. 17. D. ad Scitum Trebel. Nihil enim videtur ex testa-

mento capere, qui tantum erogat, quantum accepit L. 122. §. ult. de leg. 1.

poterit x). Quodsi vero pater filium exheredauerit, simulque ei onus fructuum ex feudo exsoluendorum imposuerit, hoc suscipere filius non obligatur.

§. XII.

An de feudo hereditario pater testari possit?

Quae haecenus exposita sunt, ad *feuda hereditaria mixta*, quoad *personas succedentes talia*, quoque pertinere videntur. Dum enim ad omnes a primo acquirente oriundos, qui ex lege civili succedunt, prima inuestitura dirigitur, succedentium quidem numerus quodammodo augetur, iura vero eorundem nulla ex parte amplificantur. Earum igitur legum, quae alienationem feudi aliamue de eo dispositionem prohibent, vis in tali feudo aequae ac in feudo ex prouidentia cernitur; et proinde siue pater filium ab eodem excluferit, siue inaequaliter id diuiserit, siue nouum succedendi ordinem induxerit, nullum exinde in filium incommodum redundat. Verum idem iudicium ferri nequit de *feudo hereditario mero et mixto*, quoad *modum succedendi tali*. Ex ipsa natura successionis hereditariae, in hisce feudis adoptatae, propter quam haec, sicut quaeuis aliae res hereditario iure deuoluendae *ex beneficio defuncti* deferuntur, perspicitur, vltimam patris voluntatem, qua eiusmodi feuda vni ex iis, qui lege vel pacto ad ea vocati sunt, relinquuntur, a filio, cui legitima portio, ex iisdem et allodio simul debita, obuenit, omnino seruandam esse y). Res enim

x) Tamen alimentis ex feudo legatis locus non erit dispositioni *Leg. 2. §. 1. D. de aliment. l. cibariis relictis*. quod scilicet ad quemuis licet

possessorem transferint bona, ex quibus debentur alimenta, praestanda sint.

y) HORN de testament. patris circa

enim, quae ex defuncti beneficio pendent, ad successorem lege constitutum, tunc demum pertinent, si easdem huic servare defuncto visum fuerit; neque tamen ille, si in alterum a defuncto collatae sunt, hoc nomine iure queri potest, nisi pars hereditatis ipsi necessario relinquenda vel imminuta vel prorsus adempta sit. Caeterum, quum per introductam successionem hereditariam iura domini nulla ratione immutentur, ordinatio defuncti vasalli, qua eiusmodi feudum in *extraneum* confertur, non nisi ex consensu domini vim habere potest.

§. XIII.

An consensu domini patri de feudo testari liceat?

Sed an domini consensus eo valeat, ut ordinatio de feudo in filiorum detrimentum maneat, subinde quaeritur. Nulla certe subest causa, cur legem, quae omnem tollit de feudo ordinationem, ad eam tantum, quae fit absque consensu domini, pertinere interpretemur 2). Is enim nil potest tribuere, nilque relaxare, quam quod dominum attingit, ad eumque pertinet. Nullum autem domino est ius mutandi successionem, prima inuestitura constitutam, nec auferendi filiis ius, ex eadem ipsis acquisitum. Quoad hoc igitur imminuendum tollendumue consensus domini, a vasallo patre requisitus, nullum habet pondus ac momentum. Neque, dum inter liberos pater testatur, quidquam domini interest, utrum omnes filii
feud-

*ca feud. disp. §. 9. STRUVIUS
synt. iur. feud. c. 9. aph. 12. n. 1. 2.
STRYK de cautel. testament. c. 6. m.
2. §. 8.*

2) Ad hanc modo referunt I.
F. 8. pr. PISTOR *quaest. iur. L.*
2. qu. 4. n. 64. ZOESIVS *prael.*
feud. c. 14. p. 103. n. 11.

feudo fruuntur, an vnus alterue, quem pater elegit; nec translationem feudi ad eos, qui prima inuestitura continentur, assensu domini comprobari opus est. Quod vero attinet ad feudum *nouum*, ius filiorum succedendi in illud, ex sola voluntate domini et patris, id acquirentis, pendet, siquidem ius futurum, nullo eorum facto concurrente, illis tantum constitutum est, quod post mortem patris demum illis perfecte acquiritur, ideoque mutua horum voluntate, ex quorum consensu natum est, rursus tolli potest *a*). Consentaneum est hoc naturae pactorum, quae, nullo aduersante nec impediante iure alteri ex iis quaesito, eadem, qua ineuntur, libertate mutantur ac dissoluuntur *b*). Atque lex feudalitatis filiis vasalli seruat ac firmat ius in feudum succedendi, quod voluntate eorum, qui feudum constituunt, illis vel expresse vel tacite datum est. Quum vero hi in alia sunt voluntate, nec vllum ex lege ad illos pertinet in feudum ius. His accedit, vt priori parti tituli octauo libri secundi feudorum, vbi simul nullam valere defuncti ordinationem constituitur, in fine §. 2. subiiciuntur verba, *haec de hoc feudo paterno*. Quodsi vero filius, in cuius commodum contractus feudalitatis initus est, ius in feudum succedendi, sibi promissum

F 3

missum

a) PISTOR l. c. n. 75. HORN de testam. patris circa feud. dispos. §. 17. §. ZOESIVS l. c. c. 14. p. 105. n. 18. RÜDINGER controu. iur. feud. L. 1. c. 30. n. 7. BRÜCKNER de disp. parent. vassal. inter liberos suos quoad feuda §. 8. MEIER D. de successione feudi c. 3. §. 4. BARDILI D. ius disponendi de feudo per ultimam volunt. thes. 20. Ne quidem cum consensu domini patri licere de feudo testari, censent BOCERVS de iure succed. in feud. c. 1. qu. 1. LUDWELL tract. feud. tr. 2. c. 5.

p. 245. §. et synops. iur. feud. c. 9. p. 182. FINCKELTHAVS contr. feud. D. 6. c. 8. HOMBERGK ZV VACH D. de patre vass. liberis exhered. l. inaeq. diuis. ne iure Long. quidem praeiudicante §. 11. 12. 15. HARTMANN D. ad const. iur. feud. qua vassallus prohibetur de bonis feudal. in testam. disponere §. 16.

b) §. 4. I. quib. mod. tollitur oblig. L. 35. D. de reg. iur. L. 3. D. de seru. exportand. L. 1. 6. C. si mancip. ita fuerit alienat. vt manumit.

missum acceperit; perinde ac si in simultaneam inuestituram receptus fuerit, illud sola voluntate domini et patris vasalli ipsi inuito interuerti nequit.

§. XIV.

An legati feudi aestimatio a filio debeat?

In legatis earum rerum, quae ad testatorem non pertinent, illud etiam quaeri solet, sitne saltem earumdem aestimatio ab herede praestanda. Etenim ex iuris Romani praecceptis eiusmodi rerum, si modo earum commercium est, aestimatio debetur *c)*, nequaquam autem eius rei, cuius nequidem commercium est *d)*. Quibus dum utimur in aestimando legato feudi, apparet, nec huius aestimationem deberi, quoties *absque consensu domini extraneo* testamento relinquitur *e)*; hanc vero utique ab herede exsoluendam esse, si vni ex iis, ad quos pertinet ex prima inuestitura, legatur *f)*. Quo tamen casu nec illud praetermittendum est, quod ex rationibus iuris Romani patet, aestimationem deberi, quoad tantum ex hereditate, quantum in feudi pretio est, heredi obuenit. *Neminem enim oportet plus legati nomine praestare, quam ad eum ex hereditate peruenit g)*.

§. XV.

c) §. 4. I. de legat. L. 40. L. 114.
§. 5. de legat. 1. L. 49. §. 3. de legat.
2. L. 14. §. 2. de legat. 3.

d) L. 39. §. 10. de legat. 1. L. 49.
§. 2. de legat. 2. §. 4. I. de legatis.

e) VENERAND. PARENS princip. iur. feud. §. 293. HAMEL tract. feud. c. 4. concl. 3. n. 61. f. FINCKELTHAVS controu. feud. D. 6. c. 7. BOCERVS de iure succed. in feud. c. 1. qu. 8. HARTMAN D. ad const. iur. feud. quae vasallus prohibetur de

bonis feudal in testam. disponere §. 27.

f) HAMEL l. c. n. 79. Simpliciter et sine distinctione feudi legati aestimationem ab herede praestandam esse censent LVDWELL tract. feud. tr. 2. de success. feud. c. 5. p. 229. f. HVNNIVS tract. feud. c. 10. p. 197. Chr. L. CRELL D. utrum feudo legato eius aestimatio debeat §. 4. p. 21.

g) L. 1. §. 17. D. ad Scium Trebell.

§. XV.

An feudum propter testamentariam de eo dispositionem ad dominum reuertatur?

Feudo per vltimam voluntatem extraneo absque domini consensu relicto, quum quaestio in medio proponatur, num vasallus propterea feudo cadat, ius filiorum succedendi rursus in controuersia versatur. Verum nulla in eo continetur causa, cur vasallus feudo priuetur. Nam testamentaria de feudo dispositio nullum alteri tribuit ius in feudum, quippe quae nullius est ponderis ac momenti, sicque nec vllum ea detrimentum domino adfert. Quum autem domino fraudi non est, nec ratio poenae, quae alienationem feudi absque domini consensu perfectam absolutamque sequitur, ad illam pertinet. Quamobrem testamentum a vasallo de feudo factum, aequae ac sola conuentio de feudo inita *h)*, causam priuationis non continet *i)*.

bell. L. 17. §. 2. eod. L. 15. D. de iur. et codicillor.

h) VENER. PARENS princ. iur. feud. §. 272.

*i) H. G. BAVER de testamenti-
factione vasalli §. 28. H. GABRIE-
LII consilia Vol. I. cons. 83, n. 31.*

Ob testamentariam de feudo disposi-
tionem illud domino committi arbi-
trantur HARTMAN D. ad const.
iur. feud. qua vasal. prohibetur de
bonis feudal. in testamento disponere
§. 28. et H. a ROSENTHAL tract.
iur. feud. cap. 7. concl. 3.

CAPVT III.
DE
IVRE FILII SVCCCESSORIS PERSEQVENDI FEV-
DVM A PATRE VIVO IN ALTERVM
TRANSLATVM.

SECTIO I.
DE IVRE FILII REVOCANDI FEVDVM.

§. I.
Generalia quaedam de feudi alienatione.

Sequitur vt disputem de alienatione feudi a patre viuo facta, atque de iure, quod exinde ad filium pertinet, feudum alienatum persequendi. Nulla quidem est vis alienationis feudi illicitae, sine permissione domini in extraneum factae *a*), quam et feudi amissio et pretii iactura sequitur *b*). Atta-

a) II. F. 55. pr. huiusmodi alienationis illicitas — hac praesenti sanctione cassamus, et in irritum deducimus. Hac lege FRIDERICI, sicut ea, quam LOTHARIUS tulit II. F. 52. pr. vasalli prohibentur feudum quocunque modo distrahere seu alienare, vel aliquod de eo commercium cogitare; iisdemque legibus haec adiungitur ratio, ne vasalli, beneficiis suis exuti, seruitia subterfugiant, et vel non idonei deprehendantur, qui ad expeditionem in honorem et utilitatem imperii

transduci possint. Quae verba et ratio ad omnem pertinent feudi alienationem, qua vasalli, commodo feudi destituti, a subeundis seruitiis impediuntur. Ex quo efficitur feudi venditionem, donationem, permutationem, dationem feudi in solutum, in pignus, in dotem, absque consensu domini factas illicitas et nullas esse. II. F. 42. §. 1. in f. Et quod dicitur de venditione, idem est in omnibus alienationibus.

b) II. F. 24. §. 12. 52. §. 1. 55. pr.

Attamen aliqua ex parte valere potest alienatio feudi inter viuos facta, tum propter domini assensum *c)*, tum ratione personae, in quam feudum confertur, si scilicet haec in prima inuestitura est comprehensa *d)*. Quum enim in iusto titulo et subsequuta traditione omnis et acquirendi et transferendi iuris causa contineatur, illud saltem ius, quod *alienantis* est, transfertur, et, hoc durante, alienatio manet. Verum, ne in longius tempus ea valeat, impedit ius eorum, qui ad feudi successionem vocantur, alienatum feudum reuocandi; de quo iam priori sectione huius capitis dicendum est.

§. II.

Iuris reuocandi natura.

Etenim quod cuilibet est domino ius res suas inuito eo abalienatas atque ab aliis praeter iustam causam detentas ab iisdem repetendi, idem et successori feudali in re per primam inuestituram ad se deuoluta attribuitur *e)*. Appellatur *ius reuocandi*, idque nihil aliud est, nisi ius persequendi feudum ex iure delatae successionis aduersus quemcunque eius possessorem. Pendet illud a iure succedendi, quo impedito, cessat; neque prius eo uti licet, quam plene ad successorem delatum est. Itaque vasallum, a quo feudum in alterum translatum est, e vita decessisse, atque sic ius, quoad ad illum pertinuit, extinctum esse oportet. De quo si constat, iuri reuocandi non modo locus est, quoties feudum ab eo tenetur, qui prima inuesti-

c) Assensu domini omnis feudi alienatio roboratur *I. F. 13. §. 3.* salvo tamen iure eorum, qui haud consenserunt *II. F. 8. §. 1. 39. pr.*

d) *I. F. 13. §. 3. II. F. 3. §. 1. 39.*

e) *II. F. 26. §. 13.*

uestitura omnino non est comprehensus, verum etiam si ab eo possidetur, qui prima inuestitura continetur, tamen lege nondum ad successionem feudi vocatus est. Caeterum actio, quae inde nascitur, instar *rei vindicationis* est f); et per illam, perinde ac per hanc, quilibet feudi possessor compellitur, nec is iure pollet, quidquam pretii nomine a reuocante recipiendi.

§. III.

Ius reuocandi vendicatur filiis vasalli alienantis.

Ius ipsum reuocandi feudum, absque eorum consensu alienatum, ad filios perinde pertinet atque ad agnatos g). Namque 1) illis itidem per inuestituram primi acquirentis ac per leges successio in feudum defertur; in quo vno omne iuris reuocandi fundamentum positum est. Enimuero sicuti cum quolibet iure perfecte quaesito ius istud persequendi coniunctum est, ita ius in feudum succedendi, filiis lege delatum, legitimis remediis ad illud obtinendum tuendumue destitutum esse nequit. Est porro 2) idem omnino filiorum atque agnatorum in feudo ius, siquidem vtrumque ex eodem fluit fonte, ex pacto scilicet et prouidentia maiorum atque ex lege. Quae igitur argumenta ex iure agnatorum ducuntur ad confirmandum ipsis reuocandi ius, in filios quoque conuenire necesse est.

f) II. F. 8. pr.

g) ROSENTHAL *tract. iur. feud.* c. 9 membr. 2. concl. 67. BERLICH *conclusion. practicabil.* P. II. concl. 57. n. 87. f. OBRECHT *tract. feud.* L. 4. c. 9. n. 48. KNICHEN *de vestiturar. pactionibus* P. I. cap. 2. n. 183. f. C. a KIRCHBERG *disc. de feudo ex pacto et prouid. et feudo hereditario* cap. 5. n. 60. f. FACHI-

NEVS *controuers. iur.* T. 2. L. 7. c. 18. p. 30. f. SCHRADER *tract. feud.* P. 7. cap. 2. n. 55. f. et P. 8. c. 8. n. 4. f. HAMEL *tract. iur. feud.* cap. 4. concl. 4. n. 36. f. RVDINGER *controuers. iur. feud.* Lib. 2. c. 40. n. 5. f. ANTONIVS *disput. feudal.* D. 10. thes. 4. not. b. CRAMER in *Wetzlarischen Beyträgen* T. 2. n. 4.

est. Deinde 3) *leges non minus Longobardicae h) quam Germanicae i) salua et incolumia esse iubent iura filiorum, ad feudi*

G 2

di

h) I. F. 8. pr. quidem ad testamentariam de feudo dispositionem pertinere videtur, at, quum ideo nullam valere defuncti de feudo ordinationem statutum sit, ne successio in feudum filiis interuertatur, eandem ob rationem nec dispositio de feudo, quae inter viuos fit, eo valere potest, vt ius filiorum in illud succedendi e medio tollat.

i) IUS FEVDALE ALEMANNICVM c. 70. §. 4. (ex edit. Senckenberg.) der mann ist nicht phpflichtig zu leysten des herrn gelypt, noch das kind des vatters, das sy ir gut auffgeben und das verlieren. IUS FEVDALE SAXONICVM art. 58. Der man en ist nicht phpflichtig zu leistene fines herren gelobede noch daz kind fines Vater umbe sin gut zulazene. LVDEWIG de obligat. successor. in principat. et clientel. S. R. I. ex facto decessoris c. 6. §. 2. not. a. b. in opusculis T. I. p. 595. f. B. AVVS in consult. et decis. iur. P. II. resp. 87. n. 40. f. Atque hoc confirmatur documentis, quae ex usu Germaniae feudi alienationem, vt firma peristeret, cum consensu filiorum factam esse testantur; quorum nonnulla exhibet LVDEWIG in laud. Diff. I. c. p. 599. f. Eiusdem argumenti exempla in medium proferre iuuat ex documentis, quae VENERANDVS PARENS adiecit Exercitationi 18. Tomi III. Electorum iuris civilis sub n. 10. 14. 18. 19. 24. 25. 34. 40. 42.

43. 47. 48. HEIDENRICVS DE RVSTENBERG (n. 18. p. 126) coenobio in Hildewardeshausen, a. 1244. offert decimas, quas, inquit, nos hereditaria successione a venerabili domino nostro Archiepiscopo Moguntino iure possedimus pheodali, maturo prehabito consilio, et filiorum, et omnium, quorum interest, vel interesse debet, adhibito consensu. HERMANNVS DE VSLAR (ibid. n. 25. a) p. 134.) a. 1263. vendit ecclesiae Nordheimensi medietatem decimae, quam iure feudi ab ecclesia Moguntina tenuerat, fratre ipsius Ernesto et filiis eiusdem Hildebrando et Hermannno consencientibus manifeste. In eandem alienationem filii alienantis speciali documento a. 1295. consensum impertiuntur. Nos (ibid. n. 25. b) p. 135.) Hildebrandus miles filius Hermannii militis et Hermannus fratrueis noster dicti de Vßlaria publice recognoscimus et testamur. Quod iam dictus miles Hermannus, pater noster bone memorie accedente libero consensu patruui nostri, Ernesti, fratris nostri Hermannii, Nostro, heredum nostrorum, et omnium, quorum ex parte patris nostri et nostra simul de iure debuit aut potuit interesse medietatem decimae — — vendidit libere et absque quorum.

di successionem vocatorum, et, ne ordinatio patris, qua illa labefactari possint, valeat maneatque, diligenter prouident.

Quod

rumlibet inquietitudine in perpetuum possidendam. Proprietatem vero ipsius Decime, quia in feudo ab ecclesia Moguntina ipsam possiderat, promisit ecclesiae in Nordheim comparare suis sumtibus. Quod quia morte preuentus non adimpleuit — Nos Hildebrandus et fratrueles noster Hermannus obligamus nos et nostros heredes — quod pater noster promisit exsoluere. CONRADVS DE SCONEBERG (ibid. n. 40. p. 151.) a. 1350. confert decimam feudalem in coenobium Hiltwardeshusen consensu unanimi uxoris — nec non filiorum — ac omnium heredum, quorum interest. HENRICVS, EVERHARDVS et OLRICVS milites de MEDEHEIM (ibid. n. 47. a) p. 167) a. 1330. conuentui in Nordheim, decimam, quam ab ecclesia Moguntina iure pheudali habuerant, vendunt cum bona voluntate et consensu patruorum, Ludolffi militis et Henrici, nec non filiorum patrui Henrici iam dicti — ac aliorum heredum verorum, quorum de iure intererat etiam consensu requisito et habito. Quorum filii quum adhuc minorennes essent, pro his eodem anno (ibid. n. 47. b) p. 164.) cautio interposita et sub poena obstagii data est fides, eosdem, quum ad legitimam aetatem peruenerint, venditionem per Henricum, Euerhardum et Olricum factam ratam habituros esse. Additur

ibi: si praefati pueri, cum ad aetatem discretionis peruenerint, et sese venditioni apposuerint et rebelles existuerint — Opidum aliquod istorum Northeim, Eimbecke vel Ganderssem, more bonorum fideiussorum, intrabimus, inde non exituri, alias pernoctando, nisi pueri, etatem discretionis adepti, in venditionem consentiant. Caeterum iure nouiori Saxonico Electorali filiis generatim negatum est ius reuocandi feudum a patre alienatum; de quo cautum est in TORGAVISCHEN AVSSCHREIBEN d. d. 8. Maii. a. 1583. tit. welchergestalt die agnaten: Setzen, ordnen und wollen demnach, wenn in Unfern Landen ein Vater sein Lehn-guth mit Unfern oder eines andern Unter-Lehnsherrn Consens und Bewilligung verkauffet, verpfändet, oder sonst verändert, oder in Verkaufung und Veränderung desselbigen bewilliget, dass in Unfern Landen denen Söhnen dasselbe, da es gleich ein alt-väterlich Stamm-guth wäre, zu reuociren oder zu fechten nicht verstattet noch nachgelassen werden, sondern sie solches, wenn sie gleich ihres Vaters Erben nicht worden wären oder ein Inventarium gemacht hätten, jedoch

Quod dum cauent, filiis simul ius tribuunt ad impugnandam alienationem, in eorum fraudem susceptam, et ad ius, a maioribus delatum, per reuocationem feudi persequendum. Praeterea 4), quum filiorum et agnatorum quoad fundamentum, cui innititur ius in feudum succedendi, paria prorsus iura sint: ius reuocandi feudum alienatum, quod agnatis nominatim datur, filiis tanto magistribuendum est, quo certius constat, ne vllum quidem legis illud impediens aut prohibens vestigium in libris feudorum inueniri. Accedit denique 5) quod filiis, simul cum patre inuestitis, ius reuocandi feudum alienatum ne in controuersiam quidem vocetur ab interpretibus iuris feudalis. Quod vero ius filiis ex pacto et prouidentia maiorum acquisitum et lege ipsa firmatum est, non minus est ius perfectum et radicatum quam ius ex simultanea inuestitura competens, idoque cum hoc eandem vim et potestatem habere debet in tribuendo iure feudum alienatum reuocandi.

§. IV.

Ius reuocandi feudum eo, quod filius patris heres sit, non impeditur; is tamen ad pretium refundendum obligatur.

Quum igitur ipsum ius filii feudum alienatum reuocandi vix iustam in dubitationem adduci possit, eo potissimum disputatio pertinet, vt inquiratur, sitne exercitio istius iuris impedimento illud, quod filius, in feudum successurus, hereditatem patris simul amplecti debeat. Verum obligationis, qua ob

G 3

aditam

doch in alle Wege genehm zu halten schuldig seyn sollen. CARPZO-

VIVS iurisp. forens. Roman. Saxon. P. II, const. 48. def. 9.

aditam hereditatem heres obstringitur, vis omnis in eo est posita, vt defuncti facta, quae vel ad res in huius potestate positas spectant, vel ad res, quae pendent ab heredis arbitrio, is praestare teneatur *k*). Quae, vero defuncti facta, neque ad res defuncti, neque ad res heredis proprias respiciunt, ab herede praestanda non sunt. Feudum autem nec vasalli patris nec filii successoris arbitrio relictum est; sed vtrique eadem lege defertur, vt posteris omnibus restituatur. Ex quo consequitur filium heredem ad agnoscendam seruandamque patris de feudo dispositionem nequaquam obstringi *l*). Hinc nec alienationi *fideicommissi*, *familiae relictæ*, ii qui de familia sunt, stare obligantur, nec in ea reuocanda hereditatis aditione impediuntur *m*). Neque enim is, qui rem alienat, quam ea lege,

k) Ad obligationem heredis ex negotiis a defuncto de rebus propriis contractis spectant *L. 149. de reg. iur. L. 15. C. de donat. L. 10. C. de solut. L. 7. C. de restit. milit.* ad obligationem vero, quae ex negotiis de rebus heredis a defuncto initis proficiscuntur pertinent *L. 31. D. de liberali causa L. 7. C. eod. L. 14. C. de rei vindic. L. 14. C. de euictionib. L. 24. C. de donat.*

l) Ill. NETTELBLADT de successore ex pacto et providentia ad facta ultimi defuncti licet eius heres sit praestanda non obligato *c. 3. §. 1. §. 3. II. de COCCII de feudo hereditario mixto §. 25. §. CRAMER obs. iur. uniu. T. 2. obs. 486. T. 4. obs. 1220. KNIPSCHILD de fideic. fam. nobil. c. XI. n. 404. §. SCHRAEDER tract. feud. P. 7. c. 2. n. 55. §. et P. 8. c. 8. n. II. KNICHEN de vestitur. pactionib. P. I. c. 2. n. 316. §.*

m) *L. 69. §. 1. de legat. 2. Praedium, quod nomine familiae relinquitur, si non voluntaria facta sit alienatio, sed bona heredis veneant, tamdiu emtor retinere debet, quamdiu debitor haberet bonis non venditis: post mortem eius non habiturus, quod exter heres praestare cogeretur.* Post mortem igitur alienantis praedium redit ad proximiorum in familia, nec is praestare debet, vt emtori illud habere liceat; quamuis extraneus heres (qui vnus de familia non est) id praestare deberet. In §. 3. eiusdem legis omnes, qui ad familiam pertinent ad fideicommissi alienati petitionem admittuntur, ita tamen, vt proximus quisque primo loco videatur inuitatus. Atque quum generaliter et sine distinctione ius persequendi fidei-

vt aliis eam restituat, possidet, iure suo efficere potest, vt ea in perpetuum emtori permaneat, quoniam ipsius ius morte durare desinit; neque filiis ius succedendi in eam interuvertere valet, quum id ipsum aduersetur fideicommittentis voluntati, quam leges tuentur atque seruant. Cui consentaneum est illud, quod *res, quas leges heredi relinqui iubent n)*, vel *alienari prohibent o)*, si nihilominus alienatae fuerint, ab herede reuocari possint.

Quae autem ex aditione hereditatis paternae ad filium pertinet obligatio, tota in eo consistit, vt pretium, quo venditum est feudum, emtori restituat. Pretium enim, simulac feudum reuocatur, apud venditorem eiusque heredem est *sine causa*, atque obligatio ad illud restituendum habenda est instar debiti hereditarii, quo filius, patris heres, obstringitur. Quapropter is, nisi pretium, quod tempore venditionis solutum est, reddat, iure feudum reuocandi vti non potest *p)*; atque ita

fideicommissum tribuatur *proximiori*, ad quem et hereditas plerumque pertinere solet, heredi quoque illud datum esse probabili ratione dici potest.

n) Ita *patronus*, qui adiit *liberti* hereditatem, ea quae in ipsius fraudem alienata sunt, reuocat *L. 3. §. 3. D. si quid in fraud. patron. fact. sit. L. 2. C. si in fraud. patron. a libertis alienatio facta sit.* atque liberis, parentum heredibus, contra donationem inofficiosam pugnare integrum est *L. 2. C. de inofficios. donat.*

o) Sic *heredi* datur vindicatio serui censiti contra legum interdicta absque terra venditi *L. 7. C. de agricol. et censit.*

p) RHETIVS *Com. in ius feud.*

com. L. 1. t. 8. §. 2. verb. nihilominus p. 327. n. 3. S. STRYK D. de iure successoris in reuocandis bonis familiae §. 45. CRAMER obs. iur. uniu. T. 2. obs. 486. et in Wetzlarschen Beyträgen T. 2. n. 4. §. 8. Filium patris heredem, qui ad pretium restituendum paratus est, ad feudi reuocationem quoque admittit ZIEGLER D. de iure reuocandi, quod agnatis solis, et iure retrahendi, quod filiis cum agnatis competit c. 6. n. 14. et c. 8. th. 6. n. 25. Similiter agnatum, vasalli alienantis heredem, feudum reuocantem, pretium eius reddere oportere tradunt PISTOR quaest. L. 2. qu. 9. n. 47. STRYK de facto defuncti ab herede non praestando c. 4. n. 14.

ita *Cameram Imperii* iudicasse testis est CRAMERVS q). Caeterum nec illud hoc loco praetermittendum est, hanc pretii restitutionem repeti non posse ex obligatione ad praestandam euictionem. Nam euictionis praestationem exigendi ius non pertinet ad eum, qui sciens rem alienam, et qui sciens feudum ex prouidentia maiorum et lege feudali posteris omnibus relinquendum comparauit r). Ad pretium vero feudi restituendum ideo filius feudum reuocaturus obstringitur, quod hoc penes eum, ceu patris heredem, est sine causa.

§. V.

Iure Rom. quoque praestita euictione, heredi res proprias, a defuncto alienatas, vindicare permittitur.

Hanc de filio herede, feudum reuocante, sententiam conferre iuuat regulis iuris Romani de herede res ipsius proprias a defuncto diuenditas vindicante. Etenim feudi quoque commodum, donec filio vita suppetit, in rebus eiusdem propriis numerare licet; quamuis caeteroquin illud maxime intersit inter res heredis proprias et feudum ipsum, quod huius alienatio fiat aduersante lege, illarum vero, lege permitte vel saltem eam non irritam faciente. Non vna autem eademque est obligatio heredis ad praestanda, quae defunctus

q) obs. iur. T. 2. obs. 486. et in Wetzl. Beytr. T. 2. n. 4. §. 8. 11.

r) L. 27. C. de euictionib. L. 7. C. commun. utriusque iudicii. L. 3. §. 4. C. Communia de legatis: Emptor autem sciens rei grauamen, aduersus

venditorem actionem habeat tantum ad restitutionem pretii, neque duplae stipulatione: neque meliorationibus locum habente: cum sufficiat ei saltem pro pretio, quod sciens dedit pro aliena re, sibi satisfieri.

ctus de rebus illius propriis contraxit, et ea, quae in praestandis soluendisque ex bonis defuncti, quae horum nomine contracta sunt, consistit. Nam quod heredi *iure hereditario* seu *tamquam heredi* negatur, res ipsius a defuncto venditas vindicare s), hoc *iure proprio* et *ex sua persona* facere non prohibetur, modo, damnum, quod reus propterea incurrit, refarciat, seu illud praestet, quod re per sententiam iudicis ablata ab omni herede debetur t). Ac sic quidem separant leges ac distinguunt,

s) L. 14. C. de euictionib. L. 3. C. de rebus alien. non alienand. L. 1. §. 1. D. de except. rei vendit. et tradit.

t) L. ult. C. de euictionib. Heredem fideiussoris rerum, pro quibus defunctus apud emptorem intercesserat pro venditore, factum eius, cui successit, ex sua persona dominium vindicare non impedit: scilicet euictionis causa durante actione. Quae lex, licet ad heredem fideiussoris spectet, (quod obiicit Io. a SANDE tract. de prohibita rerum alienat P. 3. c. 8. §. 3. n. 34.) tamen heredem eius, qui euictionem praestare tenetur, iure suo rem, propter quam euictio debetur, vindicare posse declarat. Fideiussor autem eandem in se recipit obligationem, qua adstringitur is, pro quo intercedit; et sicut ipse auctor L. 17. D. de euict. ita fideiussor, quem quis ab actore accepit, rem suam ab illo alienatam persequens exceptione doli submouetur L. 11. C. eod. Quum igitur hac in re fideiussor eadem vtatur ac auctor conditione, nullam causam subesse sentio, cur eorundem heredes diuerso iure uti existimandum, et quin ea, quae de herede fideiussoris con-

stituta sunt, in heredem auctoris conueniant dubitandum sit. Atque ipsum hoc de herede quoque auctoris constitutum reperimus in L. 73. D. eod. Ibi, quum dominus praedii venditi alienanti heres exstitit, an iure controuersiam facere possit quaeritur? et respondit PAVLVS: iure quidem proprio, non hereditario — controuersiam fundorum facere posse. Addit deinde: euictis praediis heredem conueniri posse vel exceptione doli mali summoneri, quatenus scilicet, euictis praediis, obligationi heredis ad euictionem praestandam satisfacere recusat. Dolo non agit, qui iure suo utitur; quamquam heres, qui emptori pretium, quod is defuncto soluit, non restituit, dolo haud careat. Neque probabile est, verba illa vltima hac mente a PAVLO adiecta esse, ut ius, mox heredi concessum, rursus adimeret et ad arbitrium possidentis referret. Quodsi heres absque restitutione pretii rem suam a defuncto alienatam vindicat, emptor vel exceptione doli mali se tueri, vel euicta re quanti sua interest experiri potest; idque declaratur in L. 3. C. de reb. alien.

guunt ea, quae natura inter se distant ac seiuncta sunt, obligationem videlicet heredis ad factum defuncti praestandum et eiusdem ius persequendi ea, quae praeter defuncti voluntatem ad eum pertinent. Caeterum ad quem pro parte hereditas peruenit, eundem, dominium rei suae a defuncto venditae vindicantem, pro ea tantum parte exceptio doli remoratur *u*), non quidem hoc effectu, ut pro illa hereditatis portione partem rei suae emtori relinquere, sed ut eiusdem pretium eidem soluere teneatur. Verum dum hanc similitudinem heredis res proprias, a defuncto alienatas, vindicantis sequor, illud simul mente complector, a filio herede, feudum reuocante, pretium duntaxat restituendum, non autem euictionem praestandam esse, quippe quae ei, qui sciens rem alienam comparauit, haud debetur (§. *ant.*).

§. VI.

non alien. Caeterum seruum proprium a defuncto manumissum, heres in seruitutem petere prohibetur *L. 31. D. de liberali causa. L. 7. C. eod.* quoniam hoc casu nulla alia ratione, quam, alienationem consensu firmando, factum defuncti praestare potest. Libertas enim non recipit aestimationem, nec, si aestimari possit, pretium eius manumisso, in seruitutem rursus vindicato, lucro futurum est, ad quem tamen commodum ex voluntate et facto defuncti pertinere debet. Iura filii heredis quidem per donationem rerum ipsius, a patre factam, laedi posse, ducto argumento a contrario sensu ex *L. 24. C. de donat.* colligitur; ta-

men eundem nihilominus ex sententia *L. 73. D. et ult. C. de euict.* dum modo, soluendo pretium, defuncti voluntati satisfecerit, rem donatam vindicare posse arbitror. Argumento harum legum ad probandum ius filii heredis reuocandi feudum a patre alienatum vti sunt KNIPSCHILD *de fideic. famil. nobil. c. XI. n. 404.* RHETIVS *Com. in ius feud. com. L. 1. t. 8. §. 2. verb. nihilominus p. 327. n. 3.*

u) *L. 14. C. de rei vindicat. L. 2. 6. C. de hered. act. L. 7. C. de bonis auct. ind. poss. L. 14. C. ad leg. Falcid. L. 3. C. de contrar. ind. tutel. L. 7. C. de negot. gest.*

§. VI.

Translatione feudi titulo donationis a patre facta filius heres absque solutione pretii illud reuocat.

Quae coniuncta est cum iure filii heredis feudum reuocandi obligatio ad pretium restituendum, deficit omnino, si a patre ex sola liberalitate in alterum feudum collatum sit. Dum enim irrita fit donatio, nulla est donantis ad pretium rei donatae praestandum obligatio; heredis autem, quoad defunctum repraesentat, non alia est obligatio, quam qua defunctus obstrictus est. Atque eam obligationem, quae ex donatione ad patrem pertinuit, ne quidquam faceret, quominus ius translatum penes alterum saluum esset, filius heres subire non tenetur. Facta enim patris, quibus ea, quae ex pacto et prouidentia maiorum et ex legis beneficio pendent, filio interuvertere nititur, filio fraudi esse non debent; (§. 4. h. c.) atque huic, licet heres sit, quae neglecto pietatis officio a patre gesta sunt, rescindere et irrita facere integrum est x).

§. VII.

Vis inuentarii a filio herede feudum reuocante confecti.

Si vero ipsum vinculum, quo heres tenetur, ius reuocandi non impedit, nihil omnino refert, inuentarium filius heres confecerit, an praetermisso eo hereditatem patris adierit. In usu tamen huius beneficii nonnulli statuunt contineri causam, cur filius heres feudum a patre alienatum possit

reuocare *a*). Horum enim ex sententia iura defuncti vasalli et filii successoris hereditatis aditione perturbantur, inuentarii autem beneficio, quod omnia iura et actiones heredis salua feruet *b*), rursus seiunguntur. Verum enim vero nimium ab his tribuitur existentiae heredis vel aditioni hereditatis, cuius ea vis non est, vt per eam feudum cum patrimonio defuncti confusum existimari possit. Namque feudum ad hereditatem patris prorsus non pertinet, nec beneficio patris, sed titulo singulari ex pacto et prouidentia maiorum filio defertur, ideoque per se separatum ac disiunctum est ab hereditate paterna. Quod si verum est: filius non indiget auxilio iuris, a beneficio inuentarii repetito, ad impediendam iurium, quae sua natura separata sunt, confusionem, et ad exercenda iura, quae ex singulari titulo ipsi delata sunt. Si quid commodi be-

a) *H. a ROSENTHAL tract. iur. feud. P. 1. c. 9. m. 2. concl. 71. OB- RECHT tract. feud. L. 4. c. 9. n. 34. BERLICH conclus. practicabil. P. 2. concl. 47. n. 94.* Sententiam Iurisconsultorum Neapolitanorum hac de re, atque *Pyleanorum*, quorum illi filium absque hereditate feudum consequi non posse, *hi* vero, ex *Pylei*, Icti Bononiensis ac Mutinensis, sententia, filium hereditatem retento feudo ex pacto et prouidentia repudiare posse existimant, exponit *ROSENTHAL l. c. concl. 67. cap. 2. concl. 33. cap. 7. concl. 20. 21.* Suscepta vero a filio hereditate paterna, vtriusque scholae Iurisconsulti in eadem sunt opinione, eum, nisi beneficium inuentarii adhibuerit, feudum reuocare non posse.

b) *L. ult. §. 4. 9. C. de iure delib. VOETIVS* quidem in *Com-*

ment. ad Pand. T. 1. L. 6. t. 1. n. 16. p. 424. putat heredem, qui fundi sui per defunctum distracti aestimationem ex hereditate saluam habet, adhibito beneficio inuentarii, aequae ac alium sine inuentario heredem, defuncti factum et alienationem praestare teneri; quum inuentarii beneficium non aliter heredes ita adeuntes a caeteris simpliciter hereditatem ad-euntibus distinguat, quam in eo, quod creditoribus ultra vires hereditatis non obstringatur. Sed praeterea illud quoque impedit, quominus confundantur iura et obligationes, quae ad defunctum heredemque pertinent. *L. ult. §. 9. C. de iure delib. Si vero et ipse aliquas contra defunctum habeat actiones: non hae confundentur, sed similem cum aliis creditoribus per omnia habeat fortunam.*

beneficium inuentarii filio heredi affert, illud in eo positum est, vt aes alienum pretiumque pro feudo solutum, quod vires hereditatis et feudi, quoad aestimationem spectati, exsuperat, soluere non cogetur (*cap. 1. §. 13.*).

§. VIII.

Dissoluuntur argumenta contraria I) ex textu

I. F. 8. §. 1.

Quae in contrarias partes afferuntur rationes, operae pretium est considerare, vt his imminutis ac debilitatis sententia adhuc exposita firmetur ac roboretur. Occurrit primum locus *I. F. 8. §. 1.* vbi feudum abalienatum, si vasallus venditor moriatur sine herede masculino, ad agnatos reuerti traditur; ex quo alienationem feudi, existente filio herede, interim manere colligunt *c*). Spectat hic locus ad ius agnati succedendi in feudum a vasallo alienatum, atque tempus, quo is eodem vti possit, definit *d*). Quod quum pendeat a vita tum alienantis, tum eiusdem heredis masculi, huius in eo definiendo ibidem ratio habetur. Verum de iuribus et obligationibus heredis masculi, quae, facta a patre feudi alienatione, ad eum pertinent, nihil quidquam cautum est. Firmat ergo id, quod ex natura successionis feudalis apparet, agnatum, quoad filius defuncti vasalli superest, ad feudi successionem adspirare non posse. Atque simul illud ex hoc loco conficitur, ius filii in feudum, eodem a patre alienato, firmum ac validum persistere. Propter hoc enim agnati ius suspensum atque in mortem filii repositum

H 3

c) PISTOR *quaest. iur. L. 2. qu. II. F. 9. pr.*
13. n. 48. HORN iurispr. feud. c. 20. *d*) Eandem ob rationem heredis
§. 17. STRVVIVS synt. iur. feud. masculi mentio fit *II. F. 26. §. ult.*
cap. 13. aph. 16. n. 6. p. 488. Huc re- *28. §. 2.* vbi de iure succedendi agna-
 ferunt quoque *I. F. 13. §. 2. 18. §. 1.* torum et domini quaeritur.

tum manet. Quodsi autem sublatum et extinctum esset filiorum ius, feudum simul atque ius venditoris ipsius morte desineret, ad agnatum vel dominum devolueretur *e*). Qua in re argumento est, quod, felonia a patre commissa, atque, sicuti patris, ita filiorum iure propterea soluto et interempto, feudum continuo vel ad dominum vel ad agnatum pervenit. Dimisso igitur a patre iure, quod ipsi in feudo est, aut simul filii ius in alterum collatum esse, aut in filio illud haerere ac permanere putandum est. Prius ut arripiatur, argumenta adducenda essent ad probandam patris potestatem arbitrio suo cum aliis de iure filiorum in feudo agendi, vel ad patefaciendum obscurum illud, ius patris et filii in feudo ita connexa esse, ut secerni ac distingui prorsus non possint, quae tamen unde hauriam non inuenio. Illud ergo, quod equidem contendendo, relinquitur, manere filio feudum persequendi ius, nisi de iure suo concedere atque contractum patris assensu suo comprobare satius ei visum fuerit. Atque sic in interpretando loco illo non nisi hoc vnum sumo, quod ab omnibus conceditur, filium tam propter investituram primam quam propter leges iure feudi frui debere; ab iis vero, qui ob locum istum nullum esse filii reuocandi ius statuunt, ea, quae maxime dubia sunt, pro certis ac concessis assumuntur.

§. IX.

2) *arg. ex textu II. F. 26. §. 13.*

Praeterea colligunt ex loco *II. F. 26. §. 13.* filium alienationi feudi a patre factae stare oportere *f*); idque ex eo confici

e) HAMEL *tract. iur. feud. cap. 14. n. 12. p. 103.* PISTOR *quaest. 4. concl. 4. n. 36.*

f) ZOESIVS *praelect. feudal. c.*

iur. L. 2. qu. 13. n. 55.

fici opinantur, quod consulenti ibidem agnato de feudo, a vassallo vendito, recuperando respondet Feudista, *si alienans filios proprios haberet*, illud etiam viuo eo redimere posse. Verum, quum iuris reuocandi causa in iure, lege filiis concessa, contineatur, de eo ex hoc loco, quo agnatorum modo iura exponuntur, et iuris filiorum ne quidem mentio fit, iudicandum non est. Deinde si aliqua in eo inest ratio, cur ambigendum sit, ea non tam ad ius ipsum reuocandi, quam ad eius exercitium pertinere videtur. Quo saepius enim euenire solet, ut filius vel consensu et voluntate sponte sua declarata, vel obligatione ad pretium restituendum, qua tamquam heres obstringitur, a iure reuocandi impediatur, eo magis fit probabile, auctorem huius loci, dum agnato, ubi alienans filios habet, ius retrahendi tribuit, hos a persequendo feudo impeditos cogitasse.

§. X.

3) *ex textibus I. F. 3. §. 1. II. F. 58. §. 4. II. F. 45. et 83. Reliqua argumenta recensentur.*

Neque ea, quae de obligatione heredis ad facta defuncti praestanda in libris feudorum scripta sunt iuri reuocandi filiorum impedimento sunt. Etenim dispositione *II. F. 45.* propter quam Interpretes de iure filii feudum reuocandi plurimum diffident, filius heres non nisi ad aes alienum patris ex fructibus feudi exsoluendum adstringitur. Feudum ipsum vero saluum ipsi feruatur, quum, siue in bonis patris deprehendatur tempore mortis siue ab eo alienatum sit, generaliter per istam dispositionem in persona filii cum hereditate ita coniungatur, ut, si hanc suscipiat, feudo quoque frui debeat. Quamobrem eandem ita interpretari non licet, ut

vt si hereditatem susceperit filius, propter susceptam hereditatem feudum relinquere et alienationi patris stare teneatur. Deinde quod *I. F. 3. §. 1.* et *II. F. 58. §. 4.* constitutum est, heredes necesse habere adimplere et firmam tenere inuestituram, quam pater fecit, pertinet ad heredes domini directi, qui vel de bonis in pleno ipsius dominio positis, vel etiam de re, quae ab aliis tenetur, in eum euentum, quo libera ipsi rursus de ea disponendi potestas futura est, inuestituram fecit. Caeterum fas non est recurrere ad ea capitula, quae *extraordinaria* vocantur, atque nusquam vi legis donata sunt; ideoque nullius ponderis habendum est illud, quod traditur *II. F. 83. extraneum* scilicet *tamdiu sine praeiudicio feudum tenere, quamdiu ille, qui dedit, heredem masculum habuerit g)*. Verum illud sane mirari fatis non queo, eos, qui reuocandi ius filiis omnino negare nituntur, rerum commercium haud impediendum, liberam rerum suarum administrationem ad quemlibet pertinentem, pietatem parentibus debitam *h)*, successionem feudi ex beneficio patris delatam ac legem, feudis tacite scriptam, ut dum deum ad filios deuoluantur, si abalienare ea non placuerit, in medium proferre atque urgere *i)*. Quae singula, perspecta feudorum natura ac conditione, leuia et infirma existunt.

§. XI.

g) Quod si etiam capitula extraordinaria vllius momenti putanda essent, nihil tamen impedit, quominus sententia textus *II. F. 83.* ex principiis iuris Romani, quibus et ipsa inniti videtur, ita explicetur, nisi filii heredes ad pretium reddendum parati sint.

h) *Nov. 155. c. 1.* sancitur, vt omnis reuerentia, quae parentibus debetur a liberis, item honor atque obsequium parentibus conseruetur:

dum tamen nihil ab ipsis in illorum detrimentum fiat.

i) Singulis his argumentis utitur *PISTOR quæst. iur. L. 2. qu. 13. n. 37. 49. 51. 54. 56. 58. 60. 61.* ea tamen reiciunt ac refutant *KNICHEN de vestitur. passio. P. 1. c. 2. n. 183. f. C. a KIRGHBERG disc. de feudo ex pacto et prouid. et feudo hereditario c. 5. n. 67. f. FACHINEVS controuers. iur. T. 2. L. 7. c. 18. p. 31. f. H. a ROSENTHAL tract. iur. feud. P. 1. c. 9. m. 2. concl. 71. n. 13. f.*

§. XI.

An ius filii reuocandi tollatur praescriptione actionis reuocatoriae, contra patrem completa, aut consensu patris in feudi alienationem?

Atque hoc reuocandi ius sicut ad filium vasalli, feudum alienantis, ita non minus ad filium agnati, aut praescriptione a feudi reuocatione exclusi, aut in feudi alienationem consentientis pertinet. Primum igitur si, feudo a vasallo vendito, post mortem eius agnatus ius succedendi in feudum persequi neglexerit, idque lapsu temporis, lege definiti, sublatum fuerit, eiusdem filio nihilominus feudum reuocare integrum est *k*). Quum enim ius filii in feudo ipsius proprium et a iure patris tempore distinctum sit, sicque propter vitam patris filio iure suo uti nondum licuerit: nec praescriptione id extinctum intelligi potest. Nam iurium praescriptiones ab eo demum tempore initium accipiunt, quo competere coeperunt, et libere ea exercere integrum fuit *l*). Neque magis filius ob consensum patris in feudi alienationem, ab auo aliove agnato peractam, a iure illud persequendi excludi potest *m*). Etenim in consensu patris nihil inest, nisi voluntatis declaratio

k) STRYK *de iure successoris in reuocandis bonis familiae* §. 46. ROSENTHAL *tract. iur. feud. c. 9. m. 2. concl. 85.* KNIPSCHILD *de fideicom. famil. nobil. c. 16. n. 91. f. CRAMER in Wetzlarischen Beytragen T. 2. n. 4. §. 5.* Dissentit STRUVIUS *Synt. iur. feud. c. 13. aph. 18. n. 6.*

l) L. 3. L. 7. §. 4. C. de praescript.

30. l. 40. annor. L. 1. §. ult. C. de annal. except.

m) ROSENTHAL l. c. concl. 79. n. 3. Io. a SANDE *de prohibita rerum alienatione P. 3. c. 8. §. 3.* KNIPSCHILD l. c. c. XI. n. 406. f. Pertinent huc quoque ea, quae exponunt PISTOR *quaest. iur. L. 2. qu. 7. n. 48. 49.* et WILDVOGEL

tio de iure, quod ad ipsum pertinet, et ipsius proprium est, relinquendo; non autem spectat ad ius, quod filiis in feudo est, nec, quum id a patris consentientis voluntate haud pendeat, sed filiis saluum integrumque relinquendum sit, ad hoc vlla ratione referri potest. Itaque sicuti in rebus plurium consensu gerendis omnium voluntas sequenda est *n*), ita, vbi de dimittendo iure et patris et filii quaeritur, vtriusque accedat consensus oportet. Quodsi vero pro consensu patri aliquid datum sit, id a filio *herede*, feudum reuocante, omnino restituendum est. (§. 4. h. c.)

§. XII.

An ius reuocandi ad nondum natos tempore alienationis pertineat?

Iure reuocandi fruuntur etiam filii, qui tum, vbi alienatum est feudum, in rerum natura nondum erant *o*). Quum enim eo tempore, quo in lucem eduntur illi, quorum parentes feudum vendiderunt, vel in illud abalienandum consenserunt, ipsum ius succedendi in feudum, ex quo ius reuocandi proficiscitur, duret ac permaneat; illorum quoque ius saluum esse

(f. HEYDENREICH) *D. de reuocatione feudi illorum, qui in eius alienationem valide consenserunt* §. 21. licet filiis consentientis, quod causam a patre habeant, ius reuocandi denegent.

n) *L. 10. D. de aqua et aquae pluviae arcendae.* Id quod nostrum est, sine facto nostro ad alium transferri non potest. *L. 11. de reg. iur.*

o) I. REBHAN *disc. iurid. de refutatione et renunciatione feudorum*

Punct. 2. §. 4. Sam. STRYK de iure successoris in reuocandis bonis familiae §. 43. I. C. G. REINHARD *de iure postumi in feudo* §. 13. p. 23. KNIPSCHILD *de fideic. famil. nobil. c. XI. n. 395.* de LVDOLF *de introd. iur. primog. Part. spec. aph. 17. art. 3. n. 33.* f. H. GROTIUS *de iure belli et pacis* L. 2. c. 4. §. 10. n. 13. n. 1. 3. et c. 7. §. 26. H. de COCCEII *Grot. illustr. L. 2. c. 4. §. 10. n. a. p. 523. 525.*

esse res ipsa loquitur. Ita enim comparatum est ius succedendi in feudum, ut ad totam primi acquirentis progeniem pertineat, quum ipsa inuestitura non minus quam lege feudali non natis modo, sed et omnibus, qui quandocunque ex iis nascituri sunt, feudum constituatur ac seruetur *p*). Atque hoc ius, filiis ex lege et inuestitura acquisitum, neque dominus *q*), neque vasallus possessor *r*) mutare valent, sed illud perstat ac tamdiu manet, quousque superest soboles a primo acquirente oriunda feudorum capax. Nihil igitur in aestimando nondum natorum iure momenti habet, quod tempore, quo nascuntur, nullum patri reliquum sit ius in feudum. Neque etiam filiorum ius ex iure patris, sed ex prima inuestitura et lege, pendet, (*cap. i. §. 4.*) atque ex hac illud ipsis deferitur eo momento, quo in vitam veniunt. Simili providentia etiam leges civiles causam posthumorum tuentur, iisque servant succedendi ius, atque in eorum commodum omnem vim adimunt ordinationi a patre antea de bonis suis factae *s*); nec minus subveniunt post immodicam donationem natis, atque provident, ut hi ex ea detractum legitimum bonorum subsidium consequantur *t*).

I 2

§. XIII.

p) Pertinet feudum ad vasalli heredes in perpetuum et usque ad infinitum *I. F. i. §. 3. II. F. 23. §. 2. II. F. 31.*

q) *I. F. 27. §. 1. in f. II. F. 39. pr.*

r) *II. F. 52. §. 2. in f. sancitur. quod frater fecit, nil superstiti obesse, licet in secundam et tertiam ge-*

nerationem et usque in infinitum pervenit. II. F. 8. §. 1. in f.

s) *L. 3. §. 3. D. de iniusto, rupto, irritato facto testamento. Idem in posthumo, quod in filio servandum; nec ratio diversitatis reddi potest; quae sunt verba §. 2. eiusdem legis.*

t) *L. 5. C. de inoffic. donat. L. 8. C. de revocand. donat.*

§. XIII.

An feudum hereditarium ac nouum filius reuocare possit?

Attamen non pertinet ad filios ius reuocandi *feudum hereditarium merum vel mixtum quoad modum succedendi tale a patre alienatum u*); licet caeteroquin *feudum hereditarium quoad personas succedentes tale reuocare utique possint. (cap. 2. §. 12.)* Etenim ob inductam in illud successionem hereditariam successores legitimi eodem simul *ex defuncti beneficio* fruuntur. Itaque quoad successores tale *feudum* perinde haberi oportet, ac si in rebus defuncti propriis esset; atque sic pactio, a defuncto de eodem factae, successores simpliciter stare tenentur; quamquam *domino* idem in eo sit ius, quod in feudis ex pacto et prouidentia ad ipsum pertinet. Ac ne *nouum* quidem *feudum*, cum *consensu domini* alienatum, a filiis potest reuocari, quippe ius succedendi in illud pendet ex sola voluntate eorum, qui illud constituerunt (*cap. 2. §. 13.*) x). Dum autem hi in ea voluntate, ut filiis *feudum* obueniat, non perseuerant, nullum ad hos ius perfectum pertinet, ex quo *feudum* reuocare valeant, nisi vel ius succedendi sibi promissum *acceperint*, vel *simultanee* cum patre sint inuestiti.

Quod.

- u) OBRECHT tract. feud. L. 4. c. 9. n. 25. §. BERLICH conclus. practicabil. P. 2. concl. 57. n. 3. §.
- x) BERLICH l. c. n. 17. §. BORCHOLTEN Com. in consuet. feud. c. 8. p. 610. n. 145. FACHINEVS controu. iur. T. II. L. 7. c. 8. p. 14. COPPEN obseru. iur. feud. obs. 8. p. 282. n. 35. §. RÜDINGER controu. iur. feud. L. 2. c. 53. n. 8. §.
- ANTONIUS disput. feudal. D. 10. thes. 4. ROSENTHAL tract. iur. feud. c. 6. concl. 69. n. 29. 30. c. 7. concl. 7. Ius reuocandi *feudum nouum*, consensu domini alienatum, filiis tribuunt SONSBEKIUS com. ad vsus feud. P. 13. n. 100. §. FINKELTHAVS feudal. controu. D. 10. c. 3. BOCERVS de qualit. et differ. feud. c. 5. n. 45. 46. p. 250. §.

Quodsi vero pater consentiente domino ex profunda liberalitate feudum nouum vel hereditarium ad interuertendam legitimam portionem in alterum transtulerit, cum eodem de donatione inofficiosa queri, et quod immoderate gestum est reuocare filio integrum erit *y*).

§. XIV.

An feudum absque domini consensu alienatum filii reuocare possint?

Nec denique filiis reuocandi ius competit, si absque domini consensu feudum in extraneum translatum, idque ad dominum propterea reuersum est *z*). Alienatio enim feudi, quae fit in contemptionem domini, delictum est legibus feudalibus vindicatum *a*); vasalli autem delinquentis filii, et omnes qui ab eo ortum habent a successione feudi omnino remouentur, atque nulla ex parte ad feudum adspirare possunt *b*), sed hanc velut communis parentis peccati poenam luunt. Aequiora sane sunt quae iure feudali Alemanico hac de re prodita sunt: *kein kind sol des vaters schuld entgelten, do es selbs schuld nicht an hat, wann das wär wider Got* *c*). Quam aequiorem sententiam non minus sequuntur Romanorum leges,

y) arg. L. 5. 7. 8. C. de inoff. donat. BERLICH l. c. n. 14.

z) BERLICH concl. practicabil. P. 2. concl. 59. C. a KIRCHBERG disc. de feudo ex p. et prou. et feudo hereditario c. 5. n. 108. f. CUIACIUS de feud. L. 3. t. 2. p. 184. FINCKELTHAVS controu. feudal. D. 10. c. 20. 21. Jo. Thomas de MARINIS de generibus et qualitate feudorum

tit. 2. de feudo ex p. et pr. antiquo n. 86. 87. OBRECHT tract. feud. L. 4. c. 9. n. 107.

a) I. F. 5. pr. II. F. 24. §. ult. 42. §. 1. 44. pr. 52. pr. §. 1. 55. pr.

b) II. F. 26. §. 17. II. F. 31.

c) Ius feud. Alem. cap. 61. §. 10. in SENCKENBERGII corp. iur. feud. Germ. p. 95.

ges, dum, parentibus propter delictum bonis ac iuribus priuatis, ea, quae ad hereditatem eorum non pertinent, filiis incolumnia manere statuunt *d*).

SECTIO II.

DE

IVRE FILII FEVDVM RETRAHENDI.

§. XV.

Iuris retrahendi natura.

Quae propter praesens succedendi ius ad successorem feudalem pertinet facultas feudum alienatum reuocandi, longe diuersa est ab eo iure singulari, quo, successionem nondum delata, feudum alienatum a quolibet possessore vi iuris protimiseos soluto eodem pretio, oblatisque ac praestitis iisdem conditionibus, de quibus in feudi venditione conuenit, repetere licet his, qui prima vel simultanea inuestitura comprehensi sunt *a*). Solet hoc ius distingui verbis *iuris retrahendi* seu *retractus gentilitii*; atque innititur iuri praecipuo eius, ad quem feudum ex lege et prima inuestitura proxime peruen-

d) L. 3. D. de interdict. et relegat. L. 48. §. 1. D. de iure fisci. L. 4. D. de iure patron. men exponunt MÖLLER in prim. lin. usus pract. distinct. feudal. c. 20. dist. 3. FLEISCHER instit. iur. feud. c. 19. §. 4. CRAMER obs. iur. uniu. T. 1. obs. 3. §. 3.

a) II. F. 3. §. 1. II. F. 26. §. 13. Iuris retrahendi et reuocandi discri-

uenturum est, prae eo, cui vel neutra prospicit, vel qui saltem propter ordinem in lege definitum in vltiore loco positus est.

§. XVI.

Pertinet ius retrahendi etiam ad filios vasalli alienantis.

Fruitur iure feudum alienatum retrahendi filius non minus quam agnatus *b*), quum et vtriusque ius in feudo par sit et aequale, et ratio iuris praecipui feudo fruendi, in quo omne positum est iuris retrahendi fundamentum, ad filium aequae atque ad agnatum spectet. Neque vero ex iure agnatorum in feudo vlla patet ratio, ex qua iis solis, non autem filiis, ius retrahendi datum esse intelligi possit, siquidem illud perinde ac filiorum ius ex lege pendet, et ex prima inuestitura; neque etiam in legibus, quae de filiorum iure in feudo fanciunt, aliqua continetur dispositio, quae ad filios illud haud pertinere significet. Nam, quod filii, feudum persequuturi, necessarii sint patris heredes, iisdem, feudum retrahentibus, prorsus impedimento non est. Primum enim vti

b) Filiis ius retrahendi competere sentiunt C. ZIEGLER in *Diff. de iure reuocandi, quod agnatis solis, et iure retrahendi, quod filiis cum agnatis competit* c. 6. n. 13. c. 8. S. STRYK *de successione ab intestato* Diff. 6. c. 2. §. 12. f. ROSENTHAL *tract. iur. feud. P. 1. c. 9. m. 2. concl. 88.* SCHRADER *tract. feud. P. 8. c. 7.* HAMEL *tract. iur. feud. cap. 4. concl. 4. n. 16.* f. HORNI *iurispr. feud. c. 20. §. 3. 4.* SONSBEKIUS *com. ad usus feud. P. 13. n. 121.* f. BERLICH *conclus. practicabil. P. 2.*

concl. 60. CRAMER *obs. iur. uniu. T. 1. obs. 3. §. 2.* B. AVVS *consult. et decis. iur. P. 2. resp. 131. n. 5. f.* Ad filios illud pertinere negant FACHINEVS *controu. iur. T. 2. L. 7. c. 19.* BITSCHIVS *com. in consuet. feud. L. 2. t. 26. cap. Titius filios. notab. 14. p. 443.* KIRCHBERG *disc. de feudo ex p. et pr. et de feudo hereditario c. 5. n. 51.* PVFENDORF *obs. iur. uniu. T. 2. obs. 4. §. 8.* CARPZOVIVS *iurispr. for. Rom. Sax. P. 2. const. 49. def. 4.*

possunt iure retrahendi filii viuo adhuc patre alienante; hoc autem superstite, quum ne hereditas quidem eius intelligatur, nec de obligatione heredis ad facta eius praestanda quaeri potest. Deinde nec impugnat filius retrahens alienationem, quam pater fecit, sed quum ea, quae patri in contrahenda feudi venditione placuerunt, praestare paratus sit, non nisi locum emtoris subire, atque contractum a patre initum in se transferri contendit.

§. XVII.

Non obstat textus II. F. 26. §. 13.

Neque filiorum iuri retrahendi aduersantur, quae II. F. 26. §. 13. proposita sunt *c*). Quaeritur ibi de iure agnatorum feudum alienatum tum reuocandi, tum retrahendi; atque, vasallo alienante sine filiis mortuo, agnato vi iuris succedendi ad eum deuoluti ius reuocandi tribuitur: viuo autem eodem, *quum liberos proprios haberet*, ius retrahendi, reddito scilicet pretio, quod pro feudo datum est. Filiorum vasalli alienantis in exponendo agnatorum iure feudum alienatum recuperandi ideo ratio habetur, quod, quousque alienantis filii supersunt, agnati iure reuocandi non fruuntur, nec vlllo alio iuris auxilio adiuuentur, nisi retrahendi iure. Verba itaque, quae mentionem faciunt filiorum, id modo enunciant, posse agnatum, exstantibus filiis alienantis, feudum alienatum retrahere, quum filii vel rei pecuniariae inopia vel pecuniae quaerendae difficultate ab usu iuris retrahendi vt plurimum impediuntur; nulla ratione vero de iure filiorum *disponunt*, nec quidquam cauent, ex quo, negatum esse filiis ius retrahendi, colligi possit.

c) In explicando textu II. F. 26. LER in laud. Diff. et PISTOR §. 13. elaborarunt in primis ZIEG- quæst. iur. L. 2. qu. 5.

Buchbinderei
Theo Storfinger
826 Altmühldorf

Böhmer, Justus Ludwig Bechtold,

Diss. inaug. de filio vasalli successore in feudum

Gottinga 1779

Diss. 2224,12

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10854208-5

VD18 14875357-001